

แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาใน
วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
สมชัย เจริญวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
พฤษภาคม 2542
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
ธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ถิมไทย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ถิมไทย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิศ ถิมไทย ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ รวมทั้งข้อคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้การวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ลำอากัง จามวิชา รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์ณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม อุตกฤษฎ์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ ที่วิทยาลัยพัฒนวิชาการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง คือ วิทยาลัยพัฒนวิชาการเซตุน วิทยาลัยพัฒนวิชาการบางนา วิทยาลัยพัฒนวิชาการธนบุรี และวิทยาลัยพัฒนวิชาการอินทราชัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณนักศึกษาทุกคนที่ตลอดเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่ และเพื่อน ๆ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2542 จำนวนเงิน 5,000.-บาท ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นอย่างสูงในฐานะที่ช่วยสนับสนุนมา ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณของ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ได้ให้กำลังใจและถ่ายทอดวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

สมชัย เจนจตุรงค์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	สมมติฐานการวิจัย	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	วิวัฒนาการของกรมอาชีวศึกษา	7
	นโยบายการจัดการศึกษาด้านพณิชยการของกรมอาชีวศึกษา	8
	แผนพัฒนาอาชีวศึกษา ระยะที่ 8(พ.ศ.2540-2544)ของกรมอาชีวศึกษา	10
	ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ	11
	ความหมายของแรงจูงใจ	13
	ประเภทของแรงจูงใจ	14
	แนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อ	20
	ทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาด้านอาชีพ	21
	การเลือกและการเตรียมตัวเพื่องานอาชีพ	22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
3	วิธีดำเนินการวิจัย	29
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	31
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	32
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	33

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
ความมุ่งหมายของการวิจัย	60
วิธีดำเนินการวิจัย	60
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
อภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	67
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	68
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	74
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	75
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	79
คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	85
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	87
ประวัติย่อของผู้วิจัย	88

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแผนกวิชา	30
2	จำนวนร้อยละของนักศึกษาวิทยาลัยพณิชยการผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แผนกวิชา เพศ อาชีพของผู้ปกครอง	39
3	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงูใจในการศึกษาต่อ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา โดยรวมและรายด้าน	41
4	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงูใจในการศึกษาต่อ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา ด้านเหตุผลส่วนตัว	42
5	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงูใจในการศึกษาต่อ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น.....	43
6	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงูใจในการศึกษาต่อ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ	44
7	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงูใจในการศึกษาต่อ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา ด้านการเรียนรู้	45
8	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงูใจในการศึกษาต่อ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามแผนกวิชา	47
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชา ชีพชั้นสูงของนักศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามแผนกวิชา	48
10	การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาจำแนกตามแผนกวิชา ด้านเหตุผลส่วนตัว .	49
11	การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามแผนกวิชา ด้าน การสนับสนุนของผู้อื่น	50
12	การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามแผนกวิชา ด้าน การประกอบอาชีพ	51

13	การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามแผนกวิชา ด้าน การเรียนรู้	52
14	การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามแผนกวิชา โดยรวม	53
15	เปรียบเทียบแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของ นักศึกษาโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ	54
16	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	55
17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง..	56
18	ความถี่ของคำตอบเกี่ยวกับแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษารวม 4 ด้าน	58

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน เพื่อให้สามารถนำการพัฒนาทั้งใน ด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมได้อย่างสมดุล สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งมีคุณสมบัติความเป็นมนุษย์ที่มีปัญญา มีคุณธรรม และมีความสามารถพื้นฐานหรือศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองและสังคม มีความสามารถในการ ประกอบอาชีพ และเป็นกำลังสำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต เพื่อให้ การศึกษาสามารถพัฒนาคุณลักษณะของประชากรของประเทศได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ จึงควรจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางและเป็นธรรม มีความหลากหลายในรูปแบบ เนื้อหาและ วิธีการ เพื่อให้แต่ละบุคคลสามารถใช้โอกาสที่มีอยู่เลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถ ความ ต้องการและ ความสนใจ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสม (ยาใจ อินทรวชิธร.

2537 : 2)

การที่ประเทศจะพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ต้องให้ประชาชนของประเทศได้ รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและอย่างน้อยที่สุดก็ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละประเทศย่อมขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้น ๆ ประเทศที่ถูกจัด ว่ามีรายได้ต่ำมักจะพบว่ามีกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้เพียงระดับชั้นประถมศึกษา 4 ปี หรือ 6 ปี และอาจรวมถึงการจัดการศึกษานอกโรงเรียนด้วย สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาขอบข่าย การศึกษาขั้นพื้นฐานจะขยายกว้างออกไปอีก กล่าวคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานสูงกว่าระดับชั้น ประถมศึกษา ส่วนประเทศที่พัฒนาแล้วเกือบทั้งหมด จะให้การศึกษาขั้นพื้นฐานถึง ระดับมัธยม ศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาของธนาคารโลกพบว่า ชาวนาที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่าง น้อยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะทำผลผลิตได้มากกว่าชาวนาที่ไม่ได้รับการศึกษาเลยร้อยละ 8.7 ถึง 10 และมีอัตราผลตอบแทนทางสังคม (Social Rates of Return) ถึงร้อยละ 27 สำหรับผู้จบชั้น ประถมศึกษา และร้อยละ 15-17 สำหรับผู้จบชั้นมัธยมศึกษา และมีอัตราผลตอบแทนต่อผู้เรียน (Private Rates) ร้อยละ 45 สำหรับผู้จบชั้นประถมศึกษา และร้อยละ 26 สำหรับผู้จบชั้นมัธยม ศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 1-3)

ความจำเป็นในการเร่งรัดขยายการศึกษาให้ประชาชนของประเทศให้สูงขึ้นก็เพราะ

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม และคุณธรรมของคนในชาติ ยิ่งประเทศไทยกำลังมีการพัฒนา ด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการบริการที่ทันสมัย ยิ่งจะทำให้สภาพชีวิตและสังคมของคนในชาติมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการให้การศึกษาเพื่อปรับความรู้สึกรู้จักคิด ค่านิยม สภาพความเป็นอยู่ของคนในชาติให้สามารถพัฒนาชีวิตของตนเองและครอบครัว ตลอดจนมีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของบ้านเมือง (กรมวิชาการ. 2533 : 3-4; โกวิท วรพิพัฒน์. 2532 : 4)

แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามแก้ปัญหาการไม่เรียนต่อตามสาเหตุ ซึ่งได้แก่ ปัญหาความยากจน และความต้องการใช้แรงงานเด็ก ในการช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานแล้วก็ตาม รวมทั้งมาตรการการผ่อนคลายภาระทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง โดยยกเว้นการเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษา การจัด หนังสือพิมพ์เรียน การจัดโครงการอาหารกลางวัน การจัดโรงเรียนแบบกึ่งระบบเพื่อให้ นักเรียน ได้มีโอกาสช่วยงานผู้ปกครองระหว่างเรียนและจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และความต้องการของชุมชน ปรากฏว่าจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังต่ำกว่าเป้าหมายมาก จึงนับว่าการพยายามแก้ปัญหาการไม่เรียนต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แม้จะได้ผลบ้างแต่ก็ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นเพราะสาเหตุอื่น ๆ อีก ทำให้นักเรียนไม่เรียนต่อ นอกจากนี้ พลเอกเทียนชัย สิริสัมพันธ์ อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นว่ายังมีความแตกต่างระหว่างเด็กในเมืองกับเด็กชนบทอย่างเห็นได้ชัด เด็กในเมืองต้องการเรียนต่อหมด แต่เด็กชนบทสนใจเรียนต่อน้อย เพราะผู้ปกครองเห็นว่าเรียนไปก็ไม่รู้จะได้ประโยชน์อะไร นักเรียนเองก็ต้องการที่จะทำงานมากกว่า ทั้งที่อายุไม่เข้าข่ายให้ออกไปทำงานตามกฎหมายแรงงาน ดังนั้นจึงต้องแก้ไขให้ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของการเรียนต่อ (เดลินิวส์. วันที่ 17 ธันวาคม 2533. หน้า 10)

นอกจากนี้นโยบายการศึกษาเพื่ออาชีพใน แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มุ่งเร่งรัดการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในทุกระดับ และประเภทการศึกษา ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการ โดยมีการเร่งรัดให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน การผลิตพัฒนากำลังคนทางการศึกษาและทบทวนถึงความต้องการกำลังคนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อปรับแผนและเร่งการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องและตอบสนองต่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ

การที่ผู้เข้าศึกษาต่อในสถาบัน มีข้อแตกต่างกันมาก และต้องแข่งขันกันในอัตราที่สูงเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันดังกล่าว จึงน่าจะมีเหตุูงใจร่วมกันในการเข้าศึกษา จากการศึกษาของ ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา พบว่าเหตุูงใจในการศึกษาของบุคคลในแต่ละระดับจะแตกต่างกันออกไปตาม วัย ฐานะ และ โอกาส รวมทั้งขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายด้าน (ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา. 2526 : 32 - 35)

การศึกษาคือในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาแต่ละคนอาจมีเหตุผล มีแรงูงใจที่แตกต่างกันไป เช่น ต้องการได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น เพื่อนำไปพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้า ต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพเพื่อความมั่นคงในชีวิต ต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคมเพื่อความมีชื่อเสียงเกียรติยศ นอกจากนี้ นักศึกษายังมีเหตุผลอื่น ๆ ที่อยู่ในจิตใจของแต่ละคนที่เลือกศึกษาคือในหลักสูตรนี้

แรงูงใจและเหตุผลของแต่ละคนที่เลือกมาศึกษาคือในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงนั้นอาจแตกต่างกันไป ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าแรงูงใจด้านใดบ้าง และมากน้อยต่างกันอย่างไรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อในหลักสูตรนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงูงใจในการศึกษาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของ นักศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงูงใจในการศึกษาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของ นักศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร รวม 4 ด้าน โดย จำแนกตามตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 แผนกวิชา
 - 2.2 เพศ
 - 2.3 อาชีพของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าศึกษาคือของนักศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการจัดการ

เรียนการสอนให้มีคุณภาพดีขึ้น ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานต่าง ๆ ในการวางแผนรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและสังคมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของนักศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร รวม 4 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านเหตุผลส่วนตัว
- 1.2 ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น
- 1.3 ด้านการประกอบอาชีพ
- 1.4 ด้านการเรียนรู้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 และ 2 รวม 4 แผนกวิชา คือ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ รอบปกติ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,988 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 และ 2 จำนวน 4 แผนกวิชา คือ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ รอบปกติ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 แผนกวิชา แบ่งออกเป็น 4 แผนกวิชาคือ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

3.1.2 เพศ

3.1.3 อาชีพของผู้ปกครอง

3.2 ตัวแปรตาม คือ แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของนักศึกษารวม 4 ด้าน คือ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แรงจูงใจ หมายถึง ปังจัย วิธีการ กระบวนการ หรือสิ่งเร้าที่ชักนำให้บุคคลตัดสินใจ แสดงพฤติกรรม หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการของตน

2. แรงจูงใจในการศึกษาต่อ หมายถึง ปังจัย วิธีการ กระบวนการ หรือสิ่งเร้าที่ชักนำให้นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านเหตุผลส่วนตัว หมายถึง ความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ความรู้เดิมของนักศึกษาที่มีส่วนต่อการเลือกศึกษาต่อในสถานศึกษา

2.2 ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น หมายถึง การมาเรียนเพราะได้รับแรงกดดัน แรงกระตุ้น ได้รับการสนับสนุน และคำแนะนำจากบุคคลต่อการเลือกศึกษาต่อ ได้แก่ บิดามารดาญาติพี่น้อง ครู เพื่อน ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จ

2.3 ด้านการประกอบอาชีพ หมายถึง การมาเรียนเพื่อต้องการนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพของตนให้ดีขึ้น เพื่อเลื่อนตำแหน่ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถด้านอาชีพ เพื่อต้องการหางานใหม่ เพื่อนำไปประกอบอาชีพอิสระ เพื่อนำไปเป็นอาชีพรอง

2.4 ด้านการเรียนเพื่อรู้ หมายถึง การมาเรียนเพื่อต้องการที่จะรู้ หรือเพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ มีใจรักเรียน เพื่อความสุขใจ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้รู้คุณค่าทางการศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มวุฒิทางการศึกษา มาเรียนเพราะมีความอยากรู้อยากเห็นทางวิชาการ มาเรียนเพื่อเป็นการยกระดับความรู้ของตนเอง เพื่อการเป็น การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

3. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 และ 2 รวม 4 แผนกวิชา คือ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ รอบปกติของวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541

4. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หมายถึง ระดับรับจากผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

5. วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนประเภทวิชาบริหารธุรกิจและพณิชยกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี และวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย

6. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของบิดามารดา หรืออาชีพของผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักศึกษา แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

- 6.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- 6.2 พนักงานบริษัทเอกชน
- 6.3 ประกอบอาชีพส่วนตัว
- 6.4 อื่น ๆ อาชีพที่นอกเหนือจากดังกล่าวข้างต้น

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาที่เรียนในแผนกวิชา เพศ และอาชีพของผู้ปกครอง ต่างกันมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดังต่อไปนี้

1. วิวัฒนาการของกรมอาชีวศึกษา
2. นโยบายการจัดการศึกษาด้านพณิชยการของกรมอาชีวศึกษา
3. แผนพัฒนาอาชีวศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544)
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
5. ความหมายของแรงจูงใจ
6. ประเภทของแรงจูงใจ
7. แนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อ
8. ทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาด้านอาชีพ
9. การเลือกและการเตรียมตัวเพื่องานอาชีพ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. วิวัฒนาการของกรมอาชีวศึกษา

ในปี พ.ศ.2453 โรงเรียนพณิชยการ ได้ทำการก่อตั้งขึ้นที่มหาพฤฒารามแห่งหนึ่งและวัดราชบูรณะแห่งหนึ่ง อยู่ในความดูแลของกระทรวงธรรมการและได้มีการปรับปรุงในส่วนราชการในกรมศึกษาธิการ ในปี พ.ศ.2459 เกี่ยวกับการควบคุมดูแลบังคับบัญชาโรงเรียนโดยแยกออกเป็น 2 กรม

1.1 กรมวิสามัญศึกษา โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดจะเป็นโรงเรียนที่สอนวิชาอาชีพ มีเพียง 3-4 โรงเรียน คือ โรงเรียนพณิชยการวัดแก้วฟ้า โรงเรียนมหาพฤฒาราม โรงเรียนฝึกหัดครูหญิง และโรงเรียนเพาะช่าง

1.2 กรมสามัญศึกษา โรงเรียนที่อยู่ในสังกัด เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนสายสามัญ สังกัดกระทรวงธรรมการ โดยมีการจัดตั้งกรมใหม่ขึ้น 2 กรม (ได้ยุบกรมศึกษาธิการ) คือ

1.2.1 กรมสามัญศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาสายสามัญ

1.2.2 กรมวิชาการ มีหน้าที่จัดการศึกษาสายอาชีพ

ในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2484 ได้มีพระราชบัญญัติให้กระทรวงธรรมการ เปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงศึกษาธิการ และตั้งกรมอาชีวศึกษาขึ้นมาแทนกรมวิชาการศึกษา หลังจากแต่งตั้งกรมอาชีวศึกษาแล้ว กรมอาชีวศึกษาได้ทำการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2503 คือ มัธยมศึกษา สายอาชีพ หลักสูตร ได้มีการปรับปรุงใหม่ทางด้านเนื้อหาวิชาชีพ ส่วนโรงเรียนพาณิชย์การเริ่มมีการแยกสาขาต่าง ๆ เป็นสาขาการขาย สาขาการเลขานุการ สาขาการบัญชี ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เปลี่ยนจากการเรียนทั่วไปให้เป็นการเรียนการสอนเฉพาะสาขาวิชาชีพมากขึ้น และต่อมาในปี พ.ศ.2512 สถานศึกษาหลายแห่งมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น และได้รับการพิจารณาให้ยกฐานะจากโรงเรียนเป็นวิทยาลัย

ในปี พ.ศ.2518 ได้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) พ.ศ.2524 และต่อเนื่องเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)ปีพ.ศ.2527 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค(ปวท.) ปี พ.ศ.2527 เป็นหลักสูตรที่แก้ไขปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยพิจารณาสภาพพื้นฐานต่าง ๆ ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเป็นสำคัญ (อาชีวศึกษา,กรม.วิวัฒนาการของกรมอาชีวศึกษา. 2534 : 32)

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ของกรมอาชีวศึกษา

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) ในสาขาวิชาที่หลักสูตรกำหนด หรือ
2. เป็นผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือก และ/หรือ คัดเลือกตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. เป็นผู้ที่มิคุณสมบัติอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบการสอบคัดเลือก และ/หรือคัดเลือกตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) โดยเฉพาะคณะบริหารธุรกิจ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) ประเภทพาณิชยกรรม หรือบริหารธุรกิจ และประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิชาชีพ กลุ่มวิชาพาณิชยกรรม (คู่มือการเข้าศึกษาและระเบียบปฏิบัติ. 2536)

2. นโยบายการจัดการศึกษาด้านพาณิชย์การของกรมอาชีวศึกษา

ในระหว่าง พ.ศ. 2520-2529 นั้น กรมอาชีวศึกษาได้วางแผนนโยบายในการจัดการศึกษาด้านพาณิชย์การโดยยึดหลักการสำคัญของแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2520 แผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติฉบับ 4-5 และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับ 4-5 โดยสามารถสรุปนโยบายของกรมอาชีวศึกษาเป็น 2 ระยะ คือ

ระหว่าง พ.ศ. 2520 กรมอาชีวศึกษามีนโยบายในการจัดการศึกษาด้านพณิชยการในลักษณะที่ว่าการศึกษาวิชาชีพเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม จึงเน้นจัดการศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และหลักการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพและประกอบอาชีพได้ โดยเฉพาะด้านการพาณิชย์ การบริการทางธุรกิจ โดยจะขยายการจัดการศึกษาในระดับกลาง คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มุ่งรับผู้จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เปิดแผนกพณิชยการในสถานศึกษาส่วนภูมิภาคจำนวน 10 แห่ง เพื่อมิให้นักศึกษาหลงไหลเข้ามาในส่วนกลางมากเกินไป

สำหรับนโยบายการจัดการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา ในระหว่าง พ.ศ. 2525-2529 นั้น มุ่งที่จะปรับปรุงและตรึงกำลังการผลิตนักศึกษา (กรมอาชีวศึกษา . 2527-2529 : 7) เพื่อเป็นการดำเนินการในการที่จะจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณกำลังการผลิต ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอนรวมทั้งสนับสนุนให้ บริษัท ห้างร้านเอกชนต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาด้วย นอกจากนี้ยังมุ่งอบรมคุณธรรมของครูผู้สอนและนักศึกษา เพื่อให้เป็นพลเมืองดีของสังคมด้วย กรมอาชีวศึกษา ตระหนักดีว่าในสังคมปัจจุบันมีปัญหาด้านจริยธรรมอยู่มาก ประกอบกับแรงงานด้านวิชาชีพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และสร้างคุณค่าในการทำงานให้กับนักศึกษาของกรมอาชีวศึกษาจะช่วยให้เขาเหล่านั้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมอาชีวศึกษา . 2527-2529 : 108)

จากนโยบายการจัดการศึกษาด้านพณิชยการของกรมอาชีวศึกษาในระหว่าง พ.ศ. 2520 - 2529 นั้น สรุปได้ดังนี้

1. มุ่งขยายการจัดการศึกษาด้านพณิชยการในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงไปทั่วประเทศ
2. พัฒนาการศึกษทั้งในด้านคุณภาพ และปริมาณการผลิตให้สอดคล้องกับภาวะความต้องการของตลาดแรงงาน
3. มุ่งอบรมและส่งเสริมให้คณะครูและนักศึกษาของกรมอาชีวศึกษามีคุณธรรม และจริยธรรมที่ดี

การวางนโยบายการจัดการศึกษาของกรมอาชีวศึกษานั้น ได้อาศัยหลักการและแนวทาง

จากสภาพการณ์ต่าง ๆ ทั้งใน ด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคม เพื่อให้สามารถวางนโยบายการศึกษา ได้อย่างเหมาะสมและช่วยให้การศึกษาได้มีส่วนร่วมพัฒนาความเจริญของประเทศด้วย ดังข้อความที่ว่าการศึกษาทำหน้าที่ช่วยพัฒนากำลังคนให้มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม กองเผยแพร่การศึกษา (ม.ป.ป. : 80)

การที่จะดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผลตามนโยบายที่วางไว้นั้นจำเป็นต้องมีการ บริหารงานที่ดีได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐบาลและเอกชนด้วยหากทุก ฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานไม่ให้ความร่วมมือกันอย่างเต็มที่แล้ว นโยบายที่วางไว้ก็ไม่มี ความหมายอะไรเป็นเพียงหลักการที่วางไว้บนแผ่นกระดาษเท่านั้น

3. แผนพัฒนาอาชีวศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ของกรมอาชีวศึกษา

นโยบายและมาตรการในแผนพัฒนาอาชีวศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ของ กรมอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษาจึงกำหนดเป้าหมายนักเรียน นักศึกษาในช่วงแผนพัฒนาอาชีว ศึกษาระยะที่ 8 ในแต่ละระดับและประเภทวิชา ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค(ปวท.) และประกาศ นียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง(ปทส.) ในประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม เกษตรกรรมและศิลปหัตถกรรม ตลอดจนการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

การศึกษาในระบบ

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) ในปี 2541 มีเป้าหมายนักเรียนระดับนี้ในสถาน ศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา 471,050 คน เป็นนักเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 256,010 คน พาณิชยกรรม 128,390 คน คหกรรม 28,510 คน ศิลปหัตถกรรม 14,060 คน และเกษตรกรรม 44,080 คน

2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) มีเป้าหมายให้นักเรียนที่จบระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้เข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในปี 2541 จะมี นักเรียน 165,990 คน เป็นนักศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 87,450 คน พาณิชยกรรม/บริหาร ธุรกิจ 66,750 คน คหกรรม 4,450 คน เกษตรกรรม 5,860 คน และศิลปหัตถกรรม 1,480 คน

3. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค(ปวท.) มีเป้าหมายให้นักเรียนที่จบการศึกษาชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) ได้มีโอกาสเรียนต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค(ปวท.) ในปี 2541 จะมีนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิคทั้งสิ้น 2,730 คน เป็นนักศึกษาประเภท วิชาพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ 550 คน ช่างอุตสาหกรรม 2,180 คน

4. ระดับประกาศนียบัตรครุเทคนิคชั้นสูง(ปทส.) มีเป้าหมายให้นักศึกษาที่จบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงได้เข้าศึกษาต่อ ในปี 2541 จะมีนักศึกษาระดับนี้ 2,800 คน เป็นนักศึกษาประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม 2,540 คน เกษตรกรรม 80 คน พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ 180 คน

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจที่มีชื่อเสียงได้แก่ ทฤษฎีของมาสโลว์ ซึ่งนิยมเรียกว่า ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ เป็นทฤษฎีที่กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการ ไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนอง หรือมีความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว บุคคลนั้นย่อมจะแสวงหาความต้องการในสิ่งอื่นต่อไปอีก ความต้องการของมนุษย์จะเป็นไปในลักษณะจากต่ำไปหาสูงที่เรียกว่าลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of needs) คือ เมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการในขั้นสูงก็จะตามมา ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์แบ่งออกเป็น 5 ขั้น คือ (Maslow. 1954 : 80-92)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2. ความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Needs) มั่นคงทางฐานะ เศรษฐกิจ และงานอาชีพ

3. ความต้องการทางด้านสังคมและการเป็นเจ้าของ (Social and Belonging Needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคม มีความต้องการเพื่อน เช่น การเข้าไปเป็นสมาชิกขององค์กร หรือสมาคมต่าง ๆ

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem of Status Needs) เป็นความต้องการมีเกียรติยศ มีฐานะดีในสังคม ได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลทั่วไป

5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้ (Self-Actualization or Self-Realization Needs) ความต้องการนี้นับเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการให้บรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่ใฝ่ฝันไว้

ความต้องการทั้ง 5 ประการข้างต้นของมาสโลว์นี้ เรียงลำดับจากความจำเป็นมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด โดยความต้องการของร่างกายเป็นพื้นฐานขั้นแรกสำหรับความต้องการขั้นต่อไป

สำหรับ โนลส์ (สว็ฒน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 104 อ้างอิงมาจาก Knowles. 1970) นักการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกัน ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐาน

ของมนุษย์ แยกออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs) เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย ส่วนมากมนุษย์เรามีความต้องการทางด้านนี้ เพื่อความคงอยู่ของร่างกาย ในทางการศึกษาผู้ใหญ่ คือ ความต้องการแกลเห็น ได้ยินเสียง ความสุขสบาย การพักผ่อน หมายความว่าถ้าหากตัวหนังสือเล็ก เกิน เสียงสูงเบาเกินไป แก้วแข็งไป สิ่งเหล่านี้ อาจจะทำให้ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จได้

2. ความต้องการในการเจริญงอกงาม (Growth Needs) นักจิตวิทยาส่วนมากเห็นตรงกันว่า ความต้องการด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะพาไปสู่ส่วนอื่น ๆ ของความต้องการ ซึ่งก็ตรงกับความต้องการกระทำตามความสามารถ (Self-Actualization) ตามทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง ผู้ใหญ่ที่มองไม่เห็นอนาคตของตัวเองนั้นเป็นบุคคลที่น่าสงสาร เพราะว่าการมองไม่เห็นความก้าวหน้าใน อนาคตของตัวเองทำให้คุณค่าอื่น ๆ ลดลงอย่างมาก จากการศึกษพบว่าคนที่เกษียณอายุแล้ว สามารถทำงานให้เป็นประโยชน์ได้ จะมีการปรับตัวได้ดีกว่า คนที่ไม่สามารถหางานทำหรือทำตน ให้เป็นประโยชน์

3. ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The Need for Security) เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้ว สัตว์โลกมีสัญชาตญาณสำหรับการป้องกันตัวเอง ความต้องการ ด้านความปลอดภัยทางร่างกาย ถ้าหากความต้องการความมั่นคงไม่ได้รับการสนองตอบจะเกิดอาการทางพฤติกรรมตามมาด้วย คือ เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงโดยการถอนตัวออกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลาย

4. ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ (The Need for New Experience) เมื่อคนแสวงหาความมั่นคง เขาต้องผจญภัย และการเสี่ยง คนเราจึงอาจจะเบื่อหน่ายต่องานประจำที่ซ้ำซาก (Routine) ดังนั้นเมื่อความต้องการด้านนี้เกิดสับสนขึ้น บุคคลจะเกิดความรู้สึกว่าจืดจาง จนเกิดอาการทางพฤติกรรมเหนื่อยอ่อน ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ รวมทั้งแนวความคิดใหม่ ๆ

5. ความต้องการทางด้านความรัก (The Need for Affection) คนทุกคนต้องการได้รับความรัก รวมทั้งการที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งในบางครั้งก็เป็นสาเหตุมาจากความต้องการด้านนี้ อาจ จะเรียกว่าเป็นความต้องการทางด้านสังคม คือ ต้องการมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น ประสบการณ์ ความร่าเริง ความเศร้าโศก ถ้าหากความต้องการด้านนี้ไม่ได้รับการตอบสนอง ก็จะเกิดอาการ 2 ด้าน คือ การถอนตัวออกจากกลุ่ม หรือมีลักษณะก้าวร้าว แสดงอาการเป็นศัตรู

6. ความต้องการได้รับการยอมรับ (The Need for Recognition) มนุษย์ส่วนมากต้องการ ได้รับความรู้สึกที่ตัวเองมีคุณค่าได้รับการยกย่องนับถือจากคนอื่น ๆ ในบางด้านของเขา ความ ต้องการทางด้านนี้ทำให้เขามีการรวมกลุ่มทางสังคมเป็นชุมชน สถาบันต่าง ๆ ทำให้เขาสามารถ แสวงหาสถานะภาพ และความสนใจจากสมาชิกในกลุ่มได้ด้วย

นักการศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งมีความเข้าใจในความต้องการเหล่านี้ จะมีส่วนช่วยให้ผู้ใหญ่ลดปัญหาต่าง ๆ ลงได้อย่างมากด้วยการจัดโปรแกรมและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความมั่นคงแก่ผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา การเมือง โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมในการก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นรวมทั้งการจัดโอกาสเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันอบอุ่นระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และให้เกิดบรรยากาศความเป็นกันเองมากที่สุด (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2524 : 43)

5. ความหมายของแรงจูงใจ

ในที่นี้จะกล่าวถึง ความหมายของแรงจูงใจ ประเภทของแรงจูงใจ และแรงจูงใจในการศึกษาต่อของผู้ใหญ่ มีดังต่อไปนี้

กูด (Good. 1973 : 375) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึงกระบวนการเร้า และสนับสนุนให้บุคคลกระทำกิจกรรมอย่างมีระบบ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 227) กล่าวว่า แรงจูงใจหมายถึง การกระตุ้นหรือก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้นด้วยสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง แรงจูงใจประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ

1. แรงจูงใจ (Motive) ได้แก่ ความต้องการ ความสนใจ ทศนคติ ลักษณะนิสัย ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดภายในร่างกาย

2. สิ่งจูงใจหรือเครื่องล่อ (Incentive) ได้แก่ สิ่งเร้าต่าง ๆ ที่อยู่ภายนอกในร่างกายซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางของพฤติกรรม การจูงใจจะมีพลังมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับส่วนสำคัญทั้งสองส่วนนี้ คิคค์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 102; อ้างอิงมาจาก Kidd.1973 : 101) กล่าวว่า แรงจูงใจ (Motivation) มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า "Movere" ตรงกับภาษาอังกฤษว่า to move มีความหมายว่าเป็นสิ่งที่โน้มน้าวหรือมักจะชักนำให้บุคคลเกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ แรงจูงใจ ใช้กันมากในวงการการศึกษาผู้ใหญ่ในทุก ๆ โครงการเพราะเชื่อว่าจะทำให้การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ได้ผลดี

นอกจากนี้แรงจูงใจยังเป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความพยายามเพื่อสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จได้ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2533; อ้างอิงมาจาก Lovell. 1980 : 109)

เพราะฉะนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัย วิธีการ กระบวนการ หรือสิ่งเร้าที่เป็นเหตุชักนำ หรือโน้มน้าวให้บุคคลตัดสินใจกระทำแสดงพฤติกรรม หรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการของคน

6. ประเภทของแรงจูงใจ

แรงจูงใจนั้นถ้าแบ่งตามที่มา กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 227) และ เซอร์รีฟ (สุวรรณ วัฒนวงศ์, 2533; อ้างอิงมาจาก Sherif, 1956) มีความเห็นสอดคล้องกัน ได้แบ่งแรงจูงใจเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางด้านร่างกาย (Physical Motivation) เป็นความต้องการทางด้านร่างกาย เกี่ยวกับ อาหาร น้ำ การพักผ่อน การได้รับความคุ้มครอง ความปลอดภัย การได้รับความเพลิดเพลิน การลดความเคร่งเครียด ความต้องการทางเพศ ความกระหาย เป็นแรงจูงใจที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางด้านสังคม (Social Motivation) เป็นความต้องการที่มีผลมาจากด้านชีววิทยาของมนุษย์ ในความต้องการอยู่ร่วมกันหลังจาก การเรียนรู้ในสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การเป็นที่ยอมรับในสังคม ความมีเกียรติ ได้รับความยกย่องชมเชย เป็นต้น

แรงจูงใจ ยังสามารถแบ่งตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรมเป็น 2 ประเภท (เชิษศรี วิวิธศิริ, 2527 : 25; กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2528 : 227) คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง การที่บุคคลมองเห็นคุณค่าที่จะกระทำด้วยความเต็มใจ หรือสภาวะของบุคคลที่มีความต้องการและอยากแสดงพฤติกรรมบางอย่างด้วยเหตุผลและความชอบของตัวเอง เช่น ความพอใจ ความสำเร็จ ความผิหวาง นักจิตวิทยาเชื่อว่าแรงจูงใจภายในมีความสำคัญกว่าแรงจูงใจภายนอก เพราะแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จได้มากกว่า เช่น ความพอใจ ความสำเร็จ เป็นต้น แรงจูงใจภายในแบ่งออกได้เป็น ดังนี้

1.1 ความต้องการ (Need) กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 221) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องได้รับเพื่อการดำรงชีวิตของอินทรีย์ เมอร์เรย์ (หฤทัย อติชาติ พงศ์, 2523 : 224; อ้างอิงมาจาก Murray, 1938) กล่าวว่าความต้องการของมนุษย์ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากภายในร่างกายหรือเกิดขึ้นจากสังคม จะมีความเท่าเทียมกัน หากเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันจะไม่มี ความต้องการใดความต้องการหนึ่งที่มีความสำคัญกว่าความต้องการอื่น ดังนั้นการเลือกแสดงพฤติกรรมตอบสนองความต้องการจึงไม่แน่นอนไม่สามารถระบุได้ว่าอินทรีย์จะเลือกตอบสนองต่อ ความต้องการใดก่อน แรธส์และเบอร์ลส์ (Lefrancois, 1973 : 118; citing Rath and Burrell.) กล่าวว่าถึงความต้องการความสำเร็จ มักจะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมสิ่งหนึ่งที่เขาพบก็คือ บุคคล

ต้องการความสำเร็จในสิ่งที่เขาตั้งใจไว้ เช่นเดียวกับ เมอร์เรย์ กล่าวถึง ความต้องการทางจิตวิทยาของคนที่ต้องการเอาชนะสิ่งกีดขวางที่ขวางกั้น ความต้องการพ้นจากความยากลำบาก ต้องการที่จะเอาชนะความล้มเหลว (Counteraction) ต้องการยอมรับนับถือ (Deference) ความต้องการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น ต้องการที่จะให้ผู้อื่นรับรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง (Exhibition) ต้องการให้ผู้อื่นสนใจ (Succorance) ทางด้านมาสโลว์ (Maslow, 1971) กล่าวถึง ความต้องการของมนุษย์ มีลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ความต้องการของมนุษย์จะเป็นไปในลักษณะเรียงลำดับจากความจำเป็นมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดโดยมีความต้องการของร่างกายเป็นพื้นฐานขั้นแรกสำหรับความต้องการขั้นต่อไป เช่น ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need) ได้แก่ ความหิว ความกระหาย เป็นต้น จะมีความสำคัญกว่าความต้องการความปลอดภัย (Safety Need) ได้แก่ ความมั่นคง ความอบอุ่น เป็นต้น มีความสำคัญมากกว่าความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Need) ได้แก่ ความรักแบบพี่น้อง ความรักเคารพบิดามารดา ความรักระหว่างเพศ ความต้องการการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นต้น จะมีความสำคัญมากกว่าความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Need) ได้แก่ การได้รับการยกย่องสรรเสริญจากสังคม เป็นต้น จะเป็นความต้องการที่มีความสำคัญมากกว่าความต้องการการยอมรับความสามารถของตนเอง (Self-Actualization) ได้แก่ ความอยากแสดงความสามารถที่มีอยู่สูงสุดของตนเองให้แก่ผู้อื่นในสังคม ความต้องการความเข้าใจ รวมทั้งความอยากรู้อยากเห็น เป็นต้น

สรุปว่า ความต้องการ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในร่างกายหรือเกิดจากสังคม ไม่มีความต้องการใดความต้องการหนึ่งที่มีความสำคัญกว่าความต้องการในอีกสิ่งหนึ่ง ความต้องการแต่ละสิ่งจะมีลักษณะเท่าเทียมกันเสมอแต่จะมีลักษณะที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อได้รับความต้องการสิ่งหนึ่งแล้วก็就会有ความต้องการอีกสิ่งหนึ่ง มาแทนความต้องการซึ่งไม่เคยได้รับความต้องการจากสิ่งนั้นมาก่อน

1.2 ความสนใจ (Interest) ทวี ท่อแก้ว และคนอื่น ๆ (2517:60) ความสนใจเป็นความรู้สึกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เมื่อมีสิ่งหนึ่งมาเร้าความรู้สึกอันนี้ อาจคงอยู่ต่อไปทั้ง ๆ ที่สิ่งเร้านั้นไม่ปรากฏในขณะนั้นแล้ว ความสนใจจึงเป็นลักษณะของความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล เป็นความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จ

ประเภทของความสนใจ

1. ความสนใจภายใน ความสนใจชนิดนี้เกิดขึ้นกับบุคคลตามธรรมชาติ คล้ายสัญชาตญาณ รู้สึกพอใจและสนใจอยากคิดอยากทำ เพราะการกระทำในสิ่งนั้นไปช่วยสนองความต้องการที่บุคคลรู้สึกว่าเป็นจะต้องทำให้สำเร็จลุล่วงไป

2. ความสนใจภายนอก ความสนใจนี้เกิดขึ้นภายหลัง หรือเป็นสิ่งที่หามาได้โดยปฏิกิริยาชอบใช้และคิดว่าเป็นชนิดที่ได้ผลดี สาเหตุเกิดขึ้นมาจากหลายสถานการณ์ เช่น ความหวังว่าจะได้รับรางวัล ได้รับเกียรติยศ หรือได้รับสิทธิพิเศษ

สาเหตุของความสนใจของนักศึกษา (ประยูรศรี มณีสร. 2532 : 270)

1. เนื่องจากมองเห็นคุณค่าของสิ่งเหล่านั้น
2. มีความถนัดและมีประสบการณ์ต่อสิ่งนั้น
3. สิ่งนั้นมีความหมายต่อตนเองและสัมพันธ์กับชีวิตจริง
4. เกิดแรงจูงใจของสิ่งเร้า
5. สิ่งเหล่านั้นเป็นของแปลกใหม่ น่าตื่นเต้น

ความสนใจในการเลือกอาชีพของนักศึกษา ได้รับอิทธิพลมาจากการได้เห็นได้ใกล้ชิดการทำงานของสมาชิกในบ้าน หรือจากเพื่อนวัยสูงกว่าซึ่งได้รับความสำเร็จในงานอาชีพ และอีกส่วนหนึ่งก็ได้รับอิทธิพลจากทัศนคติจากกลุ่มเพื่อนที่มีอาชีพต่าง ๆ และพบว่าในบางรายความสนใจในอาชีพของบิดามารดากับลูกไม่สอดคล้องกัน และจากการศึกษาของ สตรอง (Strong, 1951) ในการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพที่เหมาะสมโดยพบว่า

1. คนทำงานในอาชีพใดอาชีพหนึ่ง จะได้คะแนนสูงในแบบทดสอบเกี่ยวกับอาชีพนั้นมากกว่าอาชีพอื่น
2. คนที่อยู่ในอาชีพใดอาชีพหนึ่งจะได้คะแนนสูงในอาชีพนั้นมากกว่าที่จะได้จากคนที่สนใจในอาชีพนั้นเท่านั้น
3. คนที่อยู่ในอาชีพใดอาชีพหนึ่ง จะได้คะแนนสูงในอาชีพนั้นมากกว่าคนที่คิดจะเปลี่ยนอาชีพนั้นไปยังอาชีพอื่น
4. คนที่อยู่ในอาชีพใดอาชีพหนึ่งต้องการเปลี่ยนไปยังอาชีพอื่นจะได้คะแนนในอาชีพอื่นมากกว่าคนที่อยู่ในอาชีพอื่น รวมทั้งอาชีพเดิมด้วย

สรุปว่า ความสนใจ เป็นลักษณะของความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเกิดขึ้นภายในของบุคคลโดยธรรมชาติเป็นลักษณะคล้ายสัญชาตญาณ และที่เกิดจากภายนอก เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังจากได้รับปฏิกิริยาจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากระทบ อันเนื่องมาจากการมองเห็นคุณค่าของสิ่งนั้นหรือมีความถนัด สิ่งนั้นมีความหมายต่อตนเองเป็นของแปลกใหม่น่าตื่นเต้น และเกิดจากแรงจูงใจของสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต เป็นต้น

1.3 ความถนัด (Aptitude) ขวาล แพร์ตกุล. (2513 : 56) ความถนัด หมายถึงสมรรถวิสัย

และทิศทางแห่งความเจริญของสมอง หรือเป็นขีดระดับความสามารถขั้นสูงสุดของบุคคลที่เขาอาจมีได้ต่อการเรียนรู้ และฝึกฝนในวิทยาการและทักษะต่าง ๆ ถ้าหากเขาได้รับการฝึกสอนและประสบการณ์ที่เหมาะสม กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. (2528 : 48) ให้ความหมายของคำว่า ความถนัด เป็นความแตกต่างที่เกี่ยวกับการแสดงความสามารถในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลในการประกอบอาชีพ หรือการเลือกกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ฮาล์น และแมคคลีน (Hain and Maclean. 1955) ความถนัดเป็นศักยภาพที่แฝงอยู่ในตัวบุคคลหรือสมรรถวิสัยที่ยังไม่ได้พัฒนาออกมาแต่เป็นรากฐานที่ทำให้ตัวบุคคลเกิดความสามารถและทักษะ ตลอดจนความสัมฤทธิ์ผลต่าง ๆ ได้

ความถนัดจึงเป็นความสามารถที่มีมาตั้งแต่กำเนิด และแฝงอยู่ในตัวบุคคลนั้นในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานหรือการทำการกิจกรรมต่าง ๆ อาจจะเป็นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้านก็ได้ หากบุคคลนั้นได้รับการฝึกฝน หรือได้รับประสบการณ์จากสิ่งนั้นในช่วงเวลาที่เหมาะสมทำให้เขาสามารถที่จะทำงานเหล่านั้นได้สัมฤทธิ์ผลหรืออย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ความสามารถ (Capacibility) ความสามารถของแต่ละบุคคลในการเรียนรู้จะมีความแตกต่างกันออกไป ความสามารถเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาให้คนเราเป็นที่ยอมรับของสังคมและชีวิตครอบครัว กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 187) แสดงความเห็นว่าคุณสมบัติความสามารถเป็นความรู้และทักษะที่บุคคลมีในปัจจุบันเป็นความสามารถที่นำมาใช้ได้รวมถึงศักยภาพของบุคคลในการเรียนรู้ และต้องมีการพัฒนาที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา

การพัฒนาความสามารถของวัยรุ่นเกี่ยวกับงานการยอมรับของสังคมหรือชีวิตครอบครัว มีดังนี้ (จรูญ ทองถาวร. 2530 : 291-301)

1. ความสามารถทางร่างกาย เป็นช่วงปรับตัวและการแก้ปัญหาที่ยุ่ยากต่าง ๆ เป็นความสามารถทางร่างกาย
2. ความสามารถทางความว่องไว เป็นช่วงที่กระฉับกระเฉงว่องไวในการเรียน ทักษะการเคลื่อนไหว สามารถที่จะคำนวณความสามารถของตนเองที่จะทำงานที่ได้รับการมอบหมายให้สำเร็จได้
3. ความสามารถทางสมองที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ การหาเหตุผลและความคิดสร้างสรรค์
4. การชักจูง การยอมรับของกลุ่มสังคมเป็นสิ่งเร้าให้มีการพัฒนาความสามารถได้เร็วขึ้น
5. แบบบทบาทหลังจากจบการศึกษา บทบาทผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่เลียนแบบบทบาทจากผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา เพื่อนร่วมงาน หรือผู้บริหาร เป็นต้น

สรุปว่า อุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาความสามารถของบุคคล ก็คือการวางรากฐานที่ยังไม่เพียงพอ งานอาชีพที่ยังฝึกฝนไม่ดีและไม่มีความเข้าใจ ซึ่งทำให้บุคคลวัยนี้ต้องใช้เวลา และความ

สามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม อุปสรรคทางด้านสุขภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรง สมบูรณ์ การปฏิบัติไม่สัมพันธ์กับสิ่งที่เคยเรียนมา การฝึกฝนที่ได้รับจากบ้านหรือโรงเรียนไม่สัมพันธ์กับภาคปฏิบัติ และอิทธิพลของกลุ่มมากเกินไป การปรับตัวเข้ากับอาชีพ พบว่าบางคน ปรับตัวให้เข้ากับ ความหมดหวังและความโกรธเคืองกับอาชีพที่ไม่เปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความสามารถ การเลือกอาชีพของคนหนุ่มสาวส่วนใหญ่จะได้รับการฝึกฝนสำหรับการทำงานหลังจาก จบการศึกษาตามหลักสูตร หวังที่จะได้ทำงานอย่างที่ต้องการ แต่การงานที่ได้นั้นไม่มีให้เลือก หรือมีงานที่ตนเองขาดคุณสมบัติไม่ได้รับการฝึกฝนทางด้านนั้นมาก่อน

1.5 ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม (Early Experience) กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 233) ประสบการณ์เดิม ก็คือ ภูมิหลังของบุคคลนั่นเองที่มีอยู่เดิมไม่ว่าจะเป็น ด้านความรู้ ความเข้าใจที่เป็นพื้นฐานต่อสิ่งที่กำลังจะกระทำอยู่ว่ามีลักษณะการกระทำสิ่งนั้นมาก่อนมีจำนวนบ่อยครั้งเพียงใดในการฝึกฝนทั้งในด้านทักษะและความชำนาญ จำเนียร ช่างโชติ (2519 : 85) กล่าวว่า ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมก็คือ การนำความคิด ความรู้ และการกระทำที่ได้เคยปรากฏแก่ผู้นั้นมาแล้วในอดีต ซึ่งมีความสำคัญมากในการช่วยตีความหรือแปลความหมายของอาการสัมผัสได้โดยแจ่มชัดจะมีลักษณะที่เป็นความรู้ที่แน่นอนถูกต้องชัดเจนและมีปริมาณมาก รู้หลายอย่างจึงจะช่วยแปลความหมายต่าง ๆ ได้สะดวกและถูกต้องดี ส่วนทางด้านของ ทวี ท่อแก้ว (2517 : 32) กล่าวว่า การที่นักศึกษาจะเรียนรู้เรื่องหนึ่งเรื่องใดได้ดึ้นนั้นจะต้องมีความรู้เป็นทุนอันจำเป็นต่อการเรียนรู้เรื่องนั้นอย่างเพียงพอ จึงจะสามารถเรียนรู้ได้ดี

ดังนั้นหากบุคคลใดที่มีประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมมากเท่าใดย่อมทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยเพราะประสบการณ์เดิมจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลนั้นได้เปรียบในการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและสัมฤทธิ์ผล

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอก ทำให้มองเห็นจุดหมาย และนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมของบุคคลโดยทั่วไป พฤติกรรมของบุคคลมักจะได้รับการจูงใจจากภายนอก เช่น การให้รางวัล การแข่งขัน การลงโทษ การตำหนิ การยกย่องชมเชย เป็นต้น

ถวิล เกื้อกุลวงศ์ (2528 : 94) กล่าวว่าลักษณะของแรงจูงใจประกอบด้วย

1. แรงจูงใจด้านความมั่นคง มักอยู่ในรูปของจิตสำนึกนั้นเห็นได้จากการที่มนุษย์ต้องการความปลอดภัยจึงต้องมีแรงจูงใจในรูปของสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลเกิดความรู้สึกมั่นคงส่วนความมั่นคงในรูปของจิตใต้สำนึกนั้นได้พัฒนามาตั้งแต่วัยเด็กโดยการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิดที่จะทำให้เป็นคนมีจิตใจมั่นคงหรืออ่อนแอ บุคคลเกือบทุกคนมีแรงจูงใจด้านความมั่นคงทั้งในรูปของจิตสำนึก และจิตใต้สำนึก

2. แรงจูงใจด้านสังคม โดยเหตุที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงต้องมีการ ติดต่อกับสัมพันธ์ซึ่งกัน และกันมีการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นเพื่อจะได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและได้รับการยกย่อง การที่ บุคคลติดต่อกับสัมพันธ์กันนั้นมิใช่เพื่อมิตรภาพเสมอไปมีบุคคลเป็นจำนวนมากที่ติดต่อกับสัมพันธ์กัน เพราะต้องการให้บุคคลอื่นยอมรับและศรัทธาเชื่อถือ

3. แรงจูงใจด้านชื่อเสียง แรงจูงใจด้านชื่อเสียงมีมากขึ้นทุกทีในสังคมไทยโดยเฉพาะใน สังคมระดับชนชั้นกลาง ชื่อเสียงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้ ความต้องการด้านชื่อเสียงเป็นการ กำหนดขีดจำกัดของบุคคล บุคคลบางคนพึงพอใจกับชื่อเสียงในระดับเพื่อน และชุมชนเท่านั้น แต่บางคนก็แสวงหาชื่อเสียงในระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ

4. แรงจูงใจด้านอำนาจ อำนาจเป็นศักยภาพแห่งอิทธิพลของบุคคลแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ อำนาจตามตำแหน่งและอำนาจส่วนตัว บุคคลซึ่งสามารถทำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเพราะ ตำแหน่งหน้าที่นั้น แสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจตามตำแหน่ง ส่วนบุคคลซึ่งมีอิทธิพลโดยบุคลิกภาพ และพฤติกรรมแสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจส่วนตัว แต่บุคคลบางประเภทเป็นเจ้าของอำนาจทั้งสอง ประเภท คือ ทั้งอำนาจตามตำแหน่ง และอำนาจส่วนตัว

5. แรงจูงใจด้านความสามารถ ความสามารถ หมายถึง การควบคุมองค์ประกอบถึง แวดล้อมทั้งกายภาพและสังคม ความรู้สึกลักษณะความสามารถนี้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับมโนทัศน์ ด้านความคาดหวัง บุคคลจะมีความสามารถหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จและความล้มเหลวใน อดีต ถ้าความสำเร็จเหนือความล้มเหลวแล้วความรู้สึกด้านความสามารถจะมีแนวโน้มสูง ทำให้ เป็นบุคคลที่มองโลกในทางบวก มองสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าเป็นการทำลายที่น่าสนใจและสามารถ จะเอาชนะได้ แต่ถ้าความล้มเหลวอยู่เหนือกว่าแล้วจะทำให้มองโลกในทางลบบุคคลที่มีความรู้สึก ด้านความสามารถต่ำจะไม่มีแรงจูงใจ ที่จะแสวงหาการทำลายใหม่ ๆ หรือทำการเสี่ยง บุคคลพวก นี้จะปล่อยให้สิ่งแวดล้อม บังคับ ควบคุมมากกว่าที่จะพยายามบังคับควบคุมสิ่งแวดล้อม

6. แรงจูงใจด้านความสำเร็จ เป็นแรงจูงใจที่เด่นชัดของมนุษย์ที่สามารถแยกออกจาก ความต้องการด้านอื่น ๆ ลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลที่มีแรงจูงใจด้านความสำเร็จจะมีความก้าว หน้าในการทำงาน เพราะว่าจะเป็นผู้สร้างสรรค์ให้งานสำเร็จ

7. แรงจูงใจด้านเงิน เป็นแรงจูงใจที่สลับซับซ้อน และสัมพันธ์กับความต้องการทุก ประเภททุกระดับ คุณลักษณะที่เด่นและสำคัญที่สุดของเงินก็คือ เป็นตัวแทนในการแลกเปลี่ยนสิ่ง ที่เงินสามารถซื้อได้นั้น ไม่ใช่ตัวเงินโดยตรงแต่เป็นคุณค่าของเงิน ตัวเงินนั้นไม่ได้มีความสำคัญแต่ เป็นตัวแทนของความต้องการใด ๆ ที่บุคคลต้องการให้เป็นตัวแทน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า แรงงูใจถ้าแบ่งตามที่มาก็สามารถแบ่งได้เป็น แรงงูใจทางร่างกายและแรงงูใจทางสังคม แรงงูใจทางร่างกายจะมีสูงมากในวัยเด็กตอนต้น และกับผู้ใหญ่ตอนปลาย ส่วนแรงงูใจด้านสังคมก็จะเกิดหลังจากการเรียนรู้ในสังคมเป็นความต้องการจากการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นเพื่อจะได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการได้รับการยกย่อง เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนด้านความสำเร็จในชีวิต แรงงูใจ สามารถแบ่งตามเหตุผลของการแสดงออกของพฤติกรรม โดยแบ่งเป็นแรงงูใจภายในและแรงงูใจภายนอก แรงงูใจภายในมีคุณค่ากว่าแรงงูใจภายนอก แต่แรงงูใจภายในปลูกฝังให้เกิดแก่ผู้เรียนได้ยากกว่า ดังนั้นในการใช้แรงงูใจกับการเรียน การเรียนนั้นจะใช้แรงงูใจภายนอกเสียก่อนแล้วจึงสร้างแรงงูใจภายในทีหลัง

7. แนวความคิดเกี่ยวกับแรงงูใจในการศึกษาต่อ

แรงงูใจที่ส่งผลหรืออิทธิพลโดยตรงต่อการศึกษา คือ แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) ซึ่งเป็นแรงงูใจที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคนเป็นความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ที่จะเอาชนะอุปสรรคฝ่าฟันกระทำสิ่งที่ยาก ๆ ให้ประสบผลสำเร็จเป็นความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จโดยเร็วที่สุด และได้ผลดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้ที่มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สูงจะบรรลุผลสำเร็จในการศึกษาและมีความมานะพยายามที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป (ประหยัดทองมาก, 2529 : 48)

ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2526 : 32) ได้กล่าวถึง แรงงูใจในการศึกษาว่า แรงงูใจในการศึกษาของบุคคลในแต่ละระดับ จะแตกต่างกันออกไปตามวัย ฐานะ และโอกาส ความคิดเกี่ยวกับการเรียน อาจจะเริ่มมีแนวเห็นเหตุเข้าสู่ผลได้ทางเศรษฐกิจ เช่น จะเรียนในสาขาที่หางานทำได้ง่าย มีรายได้ดี ไม่ต้องทำงานหนัก และที่สำคัญก็คือ ต้องเป็นงานประเภทที่ตนมีใจรัก และชอบที่จะทำด้วย เป็นต้น

พจน์ สะเพียรชัย (2526 : 8) ได้กล่าวถึงแรงงูใจในการศึกษาระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาว่านับวันจะมีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากความต้องการของผู้เรียน ส่วนหนึ่งมาจากค่านิยมในปริญญา และอีกส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการมีและไม่มีงานทำซึ่งจากการพิจารณาการศึกษาที่ผ่าน ๆ มาปรากฏชัดอย่างหนึ่งคือ การศึกษาได้รับการยอมรับให้เป็นปัจจัยพื้นฐานอีกประการหนึ่งที่จะทำให้ชีวิตเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับ ปัจจัยด้านอาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม เมื่อทุกคนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาเช่นนี้ ทุกคนจึงต้องการไฝหา

ปฐม นิคมานนท์ (2528 : 321) กล่าวว่าเหตุจูงใจให้ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนเหตุหนึ่ง คือ เหตุจูงใจด้านอาชีพ (Vocational Motives) เป็นเหตุผลที่สำคัญและชัดเจนที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่วัยต้นหรือคนหนุ่มสาวเข้าเรียน เพราะต้องการพัฒนาตนเองทั้งด้านอาชีพและด้านความรู้ เพื่อจะได้หางานง่ายขึ้นประกอบอาชีพได้ดีขึ้น ได้รับการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ 2525 : 19-20) ได้กล่าวถึงเหตุจูงใจในการศึกษาว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาพฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน
2. ทุนทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษามากหรือน้อยกว่ากัน
3. คุณภาพของการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน
4. ภูมิถานของสถานศึกษาที่อยู่ในส่วนกลางหรือภูมิภาค
5. ความมีชื่อเสียงของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

ปัจจัยทั้ง 5 ประการดังกล่าวเป็นผลให้บุคคลมีเหตุจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อต่างกัน

คาแกนวัลด์ (สุนทร โคตรบรรเทา, 2530 : 149; อ้างอิงมาจาก (Darkenwald, 1982) ได้กล่าวถึง เหตุผลในการเรียนของผู้ใหญ่ว่า เพื่อปรับปรุงการทำงานหรือความก้าวหน้า ในอาชีพ และเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพ หรือความพึงพอใจในบทบาทของพ่อแม่หรือสามี ภรรยา

8. ทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาด้านอาชีพ

ไทด์แมน และโอ ฮารา (Tolbert, 1974 : 40-41; Citing Tiedeman and Hara, 1963) มีแนวคิดว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวในอาชีพ เป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และได้มีการพัฒนามาเป็นระยะเวลายาวนาน แบ่งเป็นขั้น ๆ ได้ดังนี้

1. ขั้นการคาดคะเน ประกอบด้วย

1.1 ขั้นสำรวจ (Exploration) บุคคลจะสำรวจตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ และสำรวจลักษณะด้านวิชาและลักษณะอาชีพ

1.2 ขั้นก่อตัวของความคิด (Crystallization) หลังจากประเมินตนเองและอาชีพแล้ว จะสรุปเป็นแนวคิดเพื่อตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.3 ขั้นลองเลือกอาชีพ(Choice) บุคคลจะลองตัดสินใจเลือกอาชีพหรือสาขาวิชาชีพ

1.4 ขั้นพิจารณารายละเอียด เพื่อความกระจ่างชัดเจนในการที่จะตัดสินใจ (Clearification) บุคคลจะหารายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อช่วยในการตัดสินใจที่แน่นอน

2. ขั้นตอนประกอบอาชีพและปรับตัวในอาชีพ แบ่งเป็น

2.1 ขั้นนำตนเองเข้าสู่การศึกษาหรืออาชีพ (Induction) บุคคลจะเข้าศึกษาหรือมีอาชีพตามที่ตนเลือกแล้ว

2.2 ขั้นเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง (Reformation) ถ้าบุคคลไม่ประสบผลสำเร็จหรือมีปัญหา บุคคลจะปรับปรุงหรือสำรวจตนเองและอาชีพใหม่ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสมต่อไป

2.3 ขั้นความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (Intergration) ถ้าบุคคลจะประสบความสำเร็จจะเป็นกำลังใจให้เขาเจริญก้าวหน้าต่อไป

แฟรงค์ พาสัน (Crites. 1969 : 299) กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพไว้ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ตนเอง โดยบุคคลจะวิเคราะห์คุณสมบัติต่าง ๆ และองค์ประกอบของตนเอง เช่น ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัว

2. การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ เช่น ความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าทางด้านอาชีพต่าง ๆ

3. การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักเกณฑ์วิเคราะห์ตนเอง และวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน

จากแนวความคิดของบุคคลต่าง ๆ สรุปได้ว่าการที่บุคคลแต่ละคนก่อนที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งนั้น จะต้องพิจารณาตนเองว่ามีความเหมาะสมกับอาชีพนั้นหรือไม่ เช่น ความถนัด ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ของตนเองนั้นเหมาะกับอาชีพนั้นหรือไม่ หากพบว่ายังขาดความพร้อมทางด้านคุณวุฒิ และคุณสมบัติดังกล่าว บุคคลนั้นก็จะแสวงหาสิ่งที่ขาดหรือสิ่งที่ไม่พร้อมเหล่านั้นจะได้นำมาปรับปรุงตนเองเพื่อนำตนก้าวไปสู่สิ่งที่คาดหวังและก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งใจไว้

9. การเลือกและการเตรียมตัวเพื่องานอาชีพ

พลาโต (วิจิตพานิ วัฒนสินธุ์ และคนอื่น ๆ 2519 : 139; อ้างอิงมาจาก Plato. 1950) กล่าวในหนังสือ Republic เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเลือกของแต่ละบุคคล

เพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ เริ่มจากการที่แต่ละบุคคลได้รับการเรียนขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคลมาก่อน เพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีสติปัญญาที่ดีในการที่จะได้รับเลือกให้เรียนขั้นสูงต่อไป วิลเลียมส์ (วิจิตพาณี วัฒนสินธุ์ และคนอื่น ๆ 2519 : 10; อ้างอิงมาจาก William. 1956) ได้ทำการทดลองและจัดความแตกต่างระหว่างบุคคลในแต่ละวัยพบว่าแต่ละบุคคลจะมีความรู้ไม่เท่ากัน คนทุกคนจะต่างกันในเรื่องความถนัด ความสามารถพิเศษ ความสนใจ ทักษะสติ ตลอดจนบุคลิกภาพ

ในปัจจุบันการเลือกอาชีพเป็นเรื่องยากที่สุดสำหรับคนหนุ่มสาว องค์ประกอบที่ทำให้การเลือกอาชีพลำบากมากขึ้นสำหรับคนหนุ่มสาว คือ

1. จำนวนงานที่เพิ่มมากขึ้นกว่าที่เคยเลือกไว้
2. ทักษะของงานแต่ละอย่างเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เพราะเหตุของเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัย
3. ไม่มีการยึดหยุ่นตารางเวลาทำงาน
4. เป็นไปไม่ได้ที่จะเปลี่ยนงาน เพราะเตรียมตัวสำหรับอาชีพนั้นมานาน
5. การแยกอาชีพออกเป็นเพศชายและเพศหญิง
6. ต้องการงานที่เป็นตัวของตัวเอง
7. งานที่ทำไม่มีสวัสดิการ
8. ขาดประสบการณ์และความสามารถในการทำงาน
9. การศึกษาดำรงงานที่มีอยู่

การเลือกอาชีพและการเตรียมตัวเพื่ออาชีพสรุปได้ว่า การเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลมีความสำคัญยิ่งเนื่องจากอาชีพที่มีความหลากหลาย การพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีความทันสมัย การนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้มากขึ้น มีการแบ่งงานตามเพศ การขาดประสบการณ์และความสามารถของแรงงาน สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและการเตรียมตัวเพื่ออาชีพ ซึ่งมีผลทำให้คนหนุ่มสาวในยุคนี้ต้องการเพิ่มพูนความรู้ ต้องการเสริมสร้างประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพเพื่อที่จะได้นำสิ่งเหล่านี้ไปใช้ในหน้าที่การงาน สร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าให้กับตนเอง

บทบาทและหน้าที่ของงาน

บทบาทและหน้าที่ของงานมีส่วนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลนั้น ที่สำคัญประกอบไปด้วย

1. คุณลักษณะที่สำคัญของงาน

- 1.1 การสนองความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หน้าที่พื้นฐานของงานคือ สอนบทบาท

ที่สำคัญประการหนึ่งของบุคคล ได้แก่ ความสามารถในการเลี้ยงชีพยังชีพได้ด้วยตนเอง และสามารถเลี้ยงครอบครัวได้

1.2 การเสริมสร้างการรู้จักตนเอง

1.3 การสนองความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่า มีเกียรติมีศักดิ์ศรี ผลงานของบุคคลเป็นเครื่องยืนยันความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนเองและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้รวมถึงผลงานที่ทรงคุณค่า เป็นประโยชน์ต่อสังคม ทำให้รู้สีกว่าตนมีคุณค่ามีคุณประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับนับถือยกย่อง

1.4 การสนองความต้องการทางสังคม อาชีพของบุคคลมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการกำหนดฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของบุคคลทั่วไป สถานะทางสังคมของบุคคลขึ้นอยู่กับอาชีพของหัวหน้าครอบครัวเป็นสำคัญ

2. อิทธิพลของอาชีพต่อการดำรงชีวิต

อาชีพที่บุคคลเลือก เป็นตัวกำหนดการดำเนินชีวิตของบุคคลและสังคมที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (Hoppock, 1967)

2.1 ความมั่นคงในงาน อาชีพที่บุคคลเลือกจะเป็นตัวกำหนดได้พอสมควรว่าบุคคลจะมีแนวโน้มที่จะตกงานและว่างงานได้ง่าย หรือโอกาสว่างงานมีน้อย อาชีพบางอาชีพเป็นที่ต้องการ เป็นความจำเป็นในสังคมชุมชน ผู้ที่ยึดอาชีพเหล่านี้ย่อมมีโอกาสดำรงตำแหน่งมั่นคงได้มากและมีโอกาสว่างงานหรือตกงานได้น้อย ฉะนั้นอาชีพที่บุคคลเลือกจึงมีผลต่อสถานะการครองชีพ ฐานะและความมั่นคงในชีวิตของบุคคลซึ่งมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวด้านอารมณ์ส่วนตัวและสังคมไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวในชีวิตสมรสและชีวิตครอบครัว

2.2 ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในงาน ที่สำคัญคือความสามารถในการทำงานที่ได้รับมอบหมายนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นองค์ประกอบที่สำคัญของความสำเร็จในงานก็คือการเลือกอาชีพที่ใช้ความสามารถและความถนัดของบุคคลให้มากที่สุดและใช้ข้อบกพร่องของคนให้น้อยที่สุด

2.3 ความพึงพอใจในงาน อาชีพที่บุคคลเลือกขึ้นอยู่กับขอบเขตของงานว่า จะสนองความต้องการของบุคคลได้ในขณะนี้ หรือมีแนวโน้มที่จะสนองความต้องการในอนาคตซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนระหว่างสิ่งที่ได้รับ และความต้องการที่จะได้รับจากอาชีพนั้น ๆ สิ่งเหล่านี้อาจทำให้พบกับความพึงพอใจ ความสนุกสนานหรือความเบื่อหน่ายท้อแท้ในงาน ฉะนั้นการตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างชาญฉลาดย่อมหมายถึง การเลือกอาชีพที่ทำให้บุคคลพบความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตเป็นส่วนใหญ่ และงานที่จะช่วยให้บุคคลมีความสุขมีความพึงพอใจในชีวิตได้นั้น มิใช่งานที่เพียงแต่สอดคล้องกับความถนัดและความสามารถของบุคคลเท่านั้น ยังต้องสนองตอบความ

ต้องการทางใจ สอดคล้องกับความสนใจ และบุคลิกภาพเฉพาะตัวที่แตกต่างกันด้วย บางคนอาจมีความต้องการระดับสูงในด้านเศรษฐกิจ บางคนในด้านเกียรติยศชื่อเสียง บางคนในด้านการเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง บางคนชอบพบปะติดต่อกับผู้คน และบางคนอาจชอบทำงานตามลำพัง

สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของงานเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถสนองความมั่นคงทางเศรษฐกิจเสริมสร้างคุณค่า ความมีเกียรติมีศักดิ์ศรีให้บุคคลนั้นมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน ได้รับความพึงพอใจ ความสุข และความสำเร็จในหน้าที่การงาน

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดา

สุพจน์ นฤมล(2534 : 623) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 : กรณีศึกษาจังหวัดยโสธร และจังหวัดระยอง แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันที่อยู่ในจังหวัดพื้นที่เขตอุตสาหกรรมมีความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกสายในการเรียนต่อของนักเรียนต่างกัน เพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535 : 82) ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรตาม

2.1 ด้านเหตุผลส่วนตัว

สุวิมล คีลัน (2521 : 45) ได้ทำการวิจัยองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในด้านเหตุผลส่วนตัวที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียน คือ ต้องการประกอบอาชีพที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ รองลงมาคือ ต้องการประกอบอาชีพที่อาศัยความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ต้องการแผนการเรียนที่ง่ายกว่าแผนการเรียนที่อื่น ๆ

2.2 ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น

สุวิมล คีลัน (2521 : 45) ได้ทำการวิจัยองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยสรุปว่าองค์ประกอบทางด้านบุคคลมีอิทธิพลต่อการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมากที่สุด

ได้แก่ บิดามารดา หรือผู้อุปการะคุณด้านการเงินมีฐานะดีพอที่จะอุดหนุนให้เรียนต่อจนสำเร็จการศึกษาชั้นสูงเท่าที่ต้องการได้ รองลงมาคือ ครู อาจารย์แนะแนว และตามพี่ ๆ น้อง ๆ หรือญาติสนิทตามลำดับ เสริมศิริ อัมพุดพันธ์ (2531 : 1580)เกี่ยวกับเรื่องเป้าประสงค์ของนักศึกษาปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่าบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดเป้าประสงค์แห่งชีวิตมากที่สุดคือ ตัวนักศึกษาเองรองลงมาคือ บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ เพื่อนและคนรักตามลำดับ

2.3 ด้านการประกอบอาชีพ

สุวิมล ไชยเพชร(2536 : 79) ทำการวิจัยแรงจูงใจในการเข้าเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประเภทการศึกษานอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่าความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ณัฐวุฒิ ธรรมกุลมณฑล (2534 : บทคัดย่อ)ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการเข้าเรียนของนักศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทการศึกษานอกระบบในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่จบชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นกับที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายถึงอนุปริญญา มีระดับแรงจูงใจในการเข้าเรียนสูงกว่านักศึกษาที่จบระดับปริญญาตรีขึ้นไป สำหรับนักศึกษาที่ประกอบอาชีพในระดับช่างฝีมือมีระดับแรงจูงใจในการเข้าเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย อาชีพบริการ ผู้ใช้แรงงาน และผู้ที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ นักศึกษาที่ประกอบอาชีพบริการและอาชีพระดับช่างฝีมือมีระดับแรงจูงใจในการเข้าเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ และนักศึกษาที่ประกอบอาชีพระดับวิชาชีพมีระดับแรงจูงใจในการเข้าเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ประกอบอาชีพผู้ใช้แรงงาน นักศึกษาที่ประกอบอาชีพระดับช่างฝีมือมีระดับแรงจูงใจในการเข้าเรียนทุกด้านสูงกว่านักศึกษาที่ประกอบอาชีพผู้ใช้แรงงานและที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ นอกจากนี้นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาช่างตัดเสื้อ และช่างวิทยุ โทรทัศน์ มีระดับแรงจูงใจในการเข้าเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาภาษาอังกฤษในด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชน และสูงกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาพิมพ์ดีด ในด้านการประกอบอาชีพ ส่วนนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาช่างตัดเสื้อ มีระดับแรงจูงใจในการเข้าเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาภาษาอังกฤษ พิมพ์ดีด และช่างวิทยุโทรทัศน์ ในด้านการหนีจากสภาพที่เป็นอยู่ นอกจากนี้พบว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาภาษาอังกฤษและช่างตัดเสื้อ มีระดับแรงจูงใจในการเข้าเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาพิมพ์ดีดในด้านการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น

2.4 ด้านการเรียนเพื่อรู้

ณัฐวุฒิ ธรรมกุลมณฑล (2534 : 129-130) ที่ศึกษาองค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการเข้าเรียนของนักศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประเภทการศึกษานอกระบบ ในเขตกรุงเทพ

มหานคร พบว่าระดับแรงงใจในการเข้าเรียนด้านการเรียนเพื่อรู้มากที่สุด คือมาเรียนเพราะต้องการความรู้ใหม่ ๆ รู้ถึงคุณค่าของการศึกษา ประารถนาที่จะเรียนในสิ่งทีตนเรียนได้ มีความสนใจในวิชาที่เรียน รังรอง สืทองดี (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแรงงใจในการศึกษาต่อของนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการศึกษาพบว่านิสิตปริญญาโทภาคพิเศษมีแรงงใจในการศึกษาต่อทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการเรียนเพื่อรู้ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการหลีกเลี่ยงจากสภาพที่เป็นอยู่ ด้านการทำตามความหวังของผู้อื่น และด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือสังคม สุวิมล ไชยเพชร(2536 :81) ที่ ได้ศึกษาแรงงใจในการเข้าเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทการศึกษานอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้เรียนมีแรงงใจในการเข้าเรียนอยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียวคือ ด้านการเรียนเพื่อรู้ และนวนลวิ วิชาลศิริกุล(2538 : 85) ได้ศึกษาแรงงใจในการมาเรียนของนักศึกษาโรงเรียนฝีกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่านักศึกษามีระดับแรงงใจในการมาเรียนอยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือด้านการเรียนเพื่อรู้ และด้านการประกอบอาชีพ

งานวิจัยต่างประเทศ

ฮูล (Houle. 1961 : 15-16) ได้ศึกษาแรงงใจในการเข้าเรียนของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนด้วยแรงงใจที่ต่างกันโดยแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ 1. มาเรียนอย่างมีเป้าหมาย (Goal Oriented) หมายถึงมาเรียนเพราะต้องการเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านวิชาชีพ 2. มาเรียนเพื่อต้องการเข้าร่วมกิจกรรม(Activity Oriented) หมายถึงมาเรียนเพราะชอบบรรยากาศของการศึกษา ชอบเข้าสังคม ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือต้องการมีเพื่อน หรือเพื่อขจัดความเหงา 3. มาเรียนเพราะต้องการที่จะรู้หรือเพื่อหาความรู้(Learning Oriented)หมายถึงมาเรียนเพราะมีใจรักเรียน ต้องการใช้ความสามารถในการเรียนที่มีอยู่ให้มาก โบเชียร์(สุพิน เปรมศรี. 2536 : 29; อ้างอิงมาจาก Boshier.1971 : 3-26) ได้ศึกษาแรงงใจในการเข้าเรียนต่อของผู้ใหญ่ในประเทศแคนาดา นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา โดยแบ่งแรงงใจออกเป็น 6 ด้าน คือ 1. การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น(Social Relation Ships) 2. การทำตามความคาดหวังของผู้อื่น(External Expectation) 3. การประกอบอาชีพ (Professional Advancement) 4. การหลีกเลี่ยงจากสภาพที่เป็นอยู่ (Escape Stimulation) 5. การนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชน(Social Welfare) 6. การเรียนเพื่อรู้ (Cognitive Interest)

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ใหญ่เข้าเรียนด้วยแรงงใจที่ต่างกันและตัวแปรด้าน อายุ เพศ ระดับการศึกษาและอาชีพมีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงงใจเหล่านี้ด้วย คือผู้ที่มีอายุน้อยมีแรงงใจ ด้านการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นสูง เพศชายมีแรงงใจด้านการทำตามความคาดหวังของผู้อื่นและแรงงใจด้าน

การประกอบอาชีพสูง ผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำมีแรงจูงใจด้านการประกอบอาชีพสูง นอกจากนี้ผู้ที่เข้ามาเรียนอาจมีแรงจูงใจมากกว่าหนึ่งด้าน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. ด้านเหตุผลส่วนตัว หมายถึง ความต้องการ ความสนใจ ความพึงพอใจ หรือความจำเป็นต่าง ๆ ของนักศึกษาที่ทำให้เข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา
2. ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น หมายถึง การส่งเสริม ชักจูง การชี้แนะของบุคคลต่าง ๆ ที่ทำให้นักศึกษาเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา
3. ด้านการประกอบอาชีพ หมายถึง การมาเรียนเพื่อต้องการนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพของตนให้ดีขึ้น เพื่อเลื่อนตำแหน่ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถด้านอาชีพ เพื่อต้องการหางานใหม่ เพื่อนำไปประกอบอาชีพอิสระ เพื่อนำไปเป็นฐานในการเรียนชั้นสูงขึ้นไป เพื่อนำไปเป็นอาชีพรอง
4. ด้านการเรียนเพื่อรู้ หมายถึง การมาเรียน เพื่อต้องการที่จะรู้ หรือเพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ มีใจรักเรียนเพื่อความสุขใจ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้รู้คุณค่าทางการศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มวุฒิทางการศึกษา มาเรียนเพราะมีความอยากรู้อยากเห็นทางวิชาการ มาเรียนเพื่อเป็นการยกระดับความรู้ของตนเอง เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการศึกษาคณะระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา
ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ชั้นปีที่ 1 และ 2 รวม 4 แผนกวิชา คือ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการ แผนกวิชาการตลาด แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ รอบปกติ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง คือ วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี และวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย จำนวน 2,988 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ชั้นปีที่ 1 และ 2 รวม 4 แผนกวิชา คือ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ รอบปกติของวิทยาลัยพณิชยการ สังกัด กรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง คือ วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี และวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย ประจำภาค

การศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 340 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยใช้ตารางประมาณจำนวนของเครจิจและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) โดยการเทียบสัดส่วนระหว่างประชากรกับกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแผนกวิชา

วิทยาลัยพณิชยการ	แผนกวิชา									
	การบัญชี		เลขานุการ		การตลาด		คอมพิวเตอร์		รวม	
	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S
1. เขตุน										
ปวส. ชั้นปีที่ 1	140	16	26	3	146	17	39	4	351	40
ปวส. ชั้นปีที่ 2	169	19	43	5	165	19	42	5	419	48
2. บางนา										
ปวส. ชั้นปีที่ 1	281	32	44	5	167	19	67	7	559	63
ปวส. ชั้นปีที่ 2	222	25	38	4	180	21	41	5	481	55
3. รนบุรี										
ปวส. ชั้นปีที่ 1	202	23	28	3	156	18	79	9	465	53
ปวส. ชั้นปีที่ 2	221	25	37	4	122	14	82	10	462	53
4. อินทราชัย										
ปวส. ชั้นปีที่ 1	43	5	24	3	41	4	35	4	143	16
ปวส. ชั้นปีที่ 2	36	4	-	-	41	4	31	4	108	12
รวม	1314	149	240	27	1018	116	416	48	2988	340

ที่มา - แผนกทะเบียนนักศึกษา วิทยาลัยพณิชยการเขตุน วิทยาลัยพณิชยการบางนา
วิทยาลัยพณิชยการรณบุรี และวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) 4 ระดับ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาและดัดแปลงจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามโดยศึกษาจากแบบสอบถามงานวิจัยของ ญัฐวุฒิ ธรรมกุลมงคล (2534) ทองสุก ถาวรวงษ์ (2541) รังรอง สิทองดี (2535) สุวิมล ไชยเพชร (2536) และอุไรวรรณ โพธิเวชทวัญ (2539) ได้แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม ด้านเหตุผลส่วนตัว 10 ข้อ ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น 8 ข้อ ด้านการประกอบอาชีพ 10 ข้อ และด้านการเรียนเพื่อรู้ 10 ข้อ รวม 38 ข้อ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาทั้ง 4 ด้าน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นอกจากที่ได้นำเสนอไว้ในตอนที่สอง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูลนำไปสร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อให้ครอบคลุมเกี่ยวกับแรงจูงใจทั้ง 4 ด้าน

2. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตลอดจนวิเคราะห์ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความเข้าใจ และการใช้ภาษา เพื่อให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น รายนามผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ

2.1 รศ.ลำอานงค์ งามวิชา ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2.2 รศ.ดร.อารี พันธุ์ณี ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2.3 ผศ.ดร.ประนอม อุดกฤษณ์ รองอธิการบดีฝ่ายการเงินและทรัพย์สิน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานและกรรมการควบคุมงานวิจัยเพื่อแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตลอดจนวิเคราะห์ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความเข้าใจ และการใช้ภาษา เพื่อให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามที่ประธานและกรรมการควบคุมงานวิจัยตรวจแก้ไขและให้ความเห็นชอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

5. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีร้อยละ 25 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำโดยใช้ t-test วิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป เป็นแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์สูงไว้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่าข้อคำถามใช้ได้ทั้ง 38 ข้อ (ภาคผนวก ข)

6. หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.762

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตให้เก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี และวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปขอเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี และวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามจากนักศึกษาด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 22 กุมภาพันธ์ – 2 มีนาคม 2542

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ผลการตรวจสอบแบบสอบถามทั้งหมดปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้รับคืนมามีความสมบูรณ์ทั้ง 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้นำมาจัดกลุ่มตามตัวแปรและตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม

ว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญต่อแรงงูใจในการศึกษาต่อด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับใด ซึ่งสร้างขึ้นมาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามคำตอบให้เลือก 4 ระดับโดยกำหนดให้คะแนนในแต่ละลำดับความสำคัญ ดังนี้

แรงงูใจในการศึกษาน้อยที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน
แรงงูใจในการศึกษาน้อย	มีค่าคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
แรงงูใจในการศึกษามาก	มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
แรงงูใจในการศึกษามากที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

2. คำนวนค่าเฉลี่ย (Mean) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยมีเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้คือ

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีแรงงูใจในการศึกษาจัดอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีแรงงูใจในการศึกษาจัดอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีแรงงูใจในการศึกษาจัดอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.00 หมายถึง มีแรงงูใจในการศึกษาจัดอยู่ในระดับ มากที่สุด

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ค่าสถิติพื้นฐาน

5.1.1 ค่าร้อยละ

5.1.2 ค่าเฉลี่ย (Ferguson. 1966 : 45) จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

5.1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson. 1996 : 62) จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

5.2 สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

5.2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Edward. 1960 : 101)

จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

$\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง

S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ

N_1 แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มสูง

N_2 แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มต่ำ

5.2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา

(α - Coefficient)

$$\alpha = \frac{k}{k - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ

S_i^2 แทน ค่าผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

5.3 สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม โดยใช้ค่าของสถิติในการทดสอบค่า t (Walpole and Myers. 1993 : 323) ซึ่งการวิจัยนี้จะใช้ค่า t ที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่สอง
	S_1^2	แทน	ค่าแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
	S_2^2	แทน	ค่าแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่สอง
	N_1	แทน	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
	N_2	แทน	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่สอง

5.3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) คำนวณจากสูตร (Ferguson. 1966 : 290)

$$F = \frac{MS_B}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
	MS_B	แทน	Mean Square ระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	Mean Square ภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงใช้ Scheffe's Test for Multiple Comparisons. ตรวจสอบความแตกต่างระหว่างคู่ (Ferguson. 1966 : 296) จากสูตร

$$Cvd = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_w)(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j})}$$

เมื่อ	K	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง
	MS _w	แทน	ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม
	n _i , n _j	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการแปลความหมายดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงของ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงของ F (F-distribution)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพณิชยการ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม แผนกวิชา เพศ และอาชีพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ศึกษาแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ โดยใช้วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษารวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ โดยจำแนกตามแผนกวิชา เพศ และอาชีพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาเกี่ยวกับแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิด รวม 4 ด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพณิชยการ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแผนกวิชา เพศ และอาชีพของผู้ปกครอง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนร้อยละของนักศึกษาวิทยาลัยพณิชยการผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แผนกวิชา เพศ อาชีพของผู้ปกครอง

สถานภาพ	จำนวน (คน)	คิดเป็น (ร้อยละ)
1. แผนกวิชา		
1.1 การบัญชี	149	43.9
1.2 การเลขานุการ	27	7.9
1.3 การตลาด	116	34.1
1.4 คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	48	14.1
รวม	340	100
2. เพศ		
2.1 ชาย	76	22.4
2.2 หญิง	264	77.6
รวม	340	100
3. อาชีพของผู้ปกครอง		
3.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	72	21.2
3.2 บริษัทเอกชน	47	13.8
3.3 ประกอบอาชีพส่วนตัว	218	64.1
3.4 อื่น ๆ	3	0.9
รวม	340	100

จากตาราง 2 แสดงถึงจำนวนและร้อยละ ของนักศึกษา จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. แผนกวิชา

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในแผนกวิชาการบัญชี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 แผนกวิชาการเลขานุการ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 แผนกวิชาการตลาด จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1

2. เพศ

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 เพศหญิง จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 77.6

3. อาชีพของผู้ปกครอง

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 อาชีพบริษัทเอกชน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 อาชีพประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 อาชีพอื่น ๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 เนื่องจากมีนักศึกษาเพียง 3 คนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก จึงไม่นำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาคู่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ตอนที่ 2 ศึกษาแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ โดยใช้วิธีการคำนวณ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้าน และรายชื่อ ดังแสดงในตาราง 3 – 8

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา โดยรวมและรายด้าน

แรงงใจในการศึกษาแต่ละด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับแรงงใจ
1. ด้านเหตุผลส่วนตัว	3.09	0.68	มาก
2. ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น	2.51	0.98	มาก
3. ด้านการประกอบอาชีพ	3.16	0.70	มาก
4. ด้านการเรียนเพื่อรู้	3.29	0.68	มาก
รวม	3.04	0.81	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษามีแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแรงงใจด้านการเรียนเพื่อรู้สูงที่สุด ($\bar{X}=3.29$) รองลงมา คือ ด้านการประกอบอาชีพ ($\bar{X}=3.16$) ด้านเหตุผลส่วนตัว ($\bar{X}=3.09$) และด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ($\bar{X}=2.51$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงใจในการศึกษาต่อระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา ด้านเหตุผลส่วนตัว

แรงงใจในการศึกษาทางด้านเหตุผลส่วนตัว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีความต้องการและสนใจในวิชาชีพนี้เป็นพิเศษ	3.06	0.48	มาก
2. เป็นวิชาชีพที่เหมาะสมกับสติปัญญาและความ สามารถของตนเองมากที่สุด	2.99	0.58	มาก
3. สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาชีพนี้โดยตรง	3.19	0.62	มาก
4. ต้องการมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น	3.50	0.55	มากที่สุด
5. ประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่เดิมตรงกับสาขาวิชา ชีพที่เปิดสอน	3.04	0.69	มาก
6. มีความถนัดในสาขาวิชาชีพนี้โดยเฉพาะ	2.86	0.61	มาก
7. บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของตนเหมาะสมกับ วิชาชีพนี้	2.86	0.61	มาก
8. ต้องการมีความรู้และทักษะในการเรียนสาขาวิชา ชีพนี้เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ	3.37	0.64	มาก
9. การศึกษาในสถาบันแห่งนี้ทำให้เกิดความรู้สึกร ภาคภูมิใจ	3.18	0.64	มาก
10. ต้องการเรียนต่อเพราะยังหางานทำไม่ได้	2.82	0.98	มาก
รวม	3.09	0.68	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษามีแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูงในด้านเหตุผลส่วนตัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.09$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แรงงใจ
ที่มีระดับมากที่สุดคือ ต้องการมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ($\bar{X}=3.50$) ส่วนแรงงใจข้ออื่น ๆ อยู่
ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น

แรงงูใจในการศึกษาทางด้านการสนับสนุนของผู้อื่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. บิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนให้เรียน	3.48	0.68	มาก
2. ญาติพี่น้องสนับสนุนให้เรียน	3.03	0.92	มาก
3. เพื่อนแนะนำให้มาเรียน	2.44	0.94	น้อย
4. รุ่นพี่ที่กำลังศึกษาอยู่หรือที่จบการศึกษาจากสถาบัน แห่งนี้มาแล้วให้คำปรึกษาและแนะแนวทาง	2.19	0.91	น้อย
5. อาจารย์ประจำชั้นชี้แนะแนวทาง	2.50	0.88	มาก
6. อาจารย์แนะแนวประจำโรงเรียนชี้แนะแนวทาง	2.38	0.83	น้อย
7. สถาบันกวดวิชาแนะแนวทาง	1.78	0.77	น้อย
8. เลือกตามแบบอย่างนักธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จหรือ บุคคลที่เป็นที่ยกย่องและมีชื่อเสียงทางด้านธุรกิจ	2.29	0.83	น้อย
รวม	2.51	0.98	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษามีแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูงในด้านการสนับสนุนของผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแรง
งูใจที่มีระดับมากที่สุดคือ บิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนให้เรียน ($\bar{X}=3.48$) ส่วนแรง
งูใจที่มีระดับน้อยที่สุดคือ สถาบันกวดวิชาแนะแนวทาง ($\bar{X}=1.78$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงใจในการศึกษาต่อระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ

แรงงใจในการศึกษาทางด้านการประกอบอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เพื่อสามารถประกอบอาชีพแข่งขันกับผู้อื่นได้	3.14	0.61	มาก
2. เพื่อความก้าวหน้าและความมั่นคงในวิชาชีพ	3.31	0.58	มาก
3. เพื่อเป็นวิชาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้	3.35	0.58	มาก
4. เพื่อเลื่อนตำแหน่งในหน้าที่การงาน	3.08	0.70	มาก
5. เพื่อช่วยให้หางานทำได้ง่ายขึ้น	3.30	0.65	มาก
6. เพื่อนำไปประกอบอาชีพอิสระหรือเป็นเจ้าของกิจการ	3.11	0.80	มาก
7. เพื่อนำไปประกอบเป็นอาชีพหลัก	3.08	0.73	มาก
8. เพื่อนำไปประกอบเป็นอาชีพรอง	2.71	0.72	มาก
9. เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ	3.30	0.61	มาก
10. เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพของคนที่มีอยู่ให้ดีขึ้น	3.22	0.72	มาก
รวม	3.16	0.70	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษา มีแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในด้านการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แรงงใจที่มีระดับมากที่สุดคือ เพื่อเป็นวิชาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ($\bar{X}=3.35$) ส่วนแรงงใจที่มีระดับน้อยที่สุดคือ เพื่อนำไปประกอบเป็นอาชีพรอง($\bar{X}=2.71$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงใจในการศึกษาต่อระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา ด้านการเรียนรู้

แรงงใจในการศึกษาทางการเรียนเพื่อรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา	3.61	0.55	มากที่สุด
2. มีความอยากรู้อยากเห็นทางวิชาการ	3.18	0.69	มาก
3. เพื่อเป็นการยกระดับของตนเองด้วยการเรียน	3.55	0.57	มากที่สุด
4. เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนชั้นสูงต่อไป	3.54	0.57	มากที่สุด
5. เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.21	0.63	มาก
6. ต้องการรู้ลักษณะของวิชาที่เรียนอยู่	3.10	0.65	มาก
7. ต้องการได้รับความรู้ใหม่ ๆ	3.39	0.61	มาก
8. มีความสุขใจที่ได้เรียน	2.99	0.75	มาก
9. รู้ถึงคุณค่าของวิชาที่เรียน	3.17	0.61	มาก
10. ต้องการพิสูจน์ให้ผู้อื่นเห็นว่าตนก็เรียนได้	3.15	0.82	มาก
รวม	3.29	0.68	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษามีแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูงในการเรียนเพื่อรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แรงงใจที่มี
ระดับมากที่สุดคือ เพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา ($\bar{X}=3.61$) ส่วนแรงงใจที่มีระดับน้อยที่สุดคือ มีความ
สุขใจที่ได้เรียน($\bar{X}=2.99$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของ
นักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการ
สนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ โดยจำแนกตาม แผนกวิชา
เกษตร และอาชีพของผู้ปกครอง ดังแสดงในตาราง 8 – 17

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงใจในการศึกษาต่อระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามแผนกวิชา

แรงจูงใจในการศึกษา	แผนกวิชา								รวม	
	การบัญชี		เลขานุการ		การตลาด		คอมพิวเตอร์			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านเหตุผลส่วนตัว	3.007	.336	3.170	.336	3.187	.342	3.040	.284	3.086	.341
2.ด้านการสนับสนุน ของผู้อื่น	2.419	.471	2.648	.593	2.567	.506	2.581	.447	2.510	.495
3.ด้านการประกอบ อาชีพ	3.078	.401	3.059	.393	3.222	.479	3.321	.472	3.160	.447
4.ด้านการเรียนเพื่อรู้	3.188	.390	3.337	.382	3.365	.386	3.398	.387	3.289	.397
รวม	2.949	.271	3.075	.297	3.113	.316	3.111	.285	3.038	.301

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษา ที่เรียนอยู่ในแผนกวิชาต่างกัน มีแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแรงงใจที่มีระดับมากที่สุดคือ ด้านการเรียนเพื่อรู้ รองลงมาคือ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายแผนกวิชาพบว่า นักศึกษาแผนกวิชาการตลาดมีแรงงใจที่มีระดับมากที่สุด รองลงมาคือแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ ธุรกิจ แผนกวิชาการเลขานุการ และแผนกวิชาการบัญชี ตามลำดับ

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวน แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามแผนกวิชา

แรงจูงใจในการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านเหตุผลส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	3	2.401	0.800	7.276*
	ภายในกลุ่ม	336	36.964	0.110	
	รวม	339	39.365		
2. ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	3	2.374	0.791	3.290*
	ภายในกลุ่ม	336	80.809	0.241	
	รวม	339	83.183		
3. ด้านการประกอบอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.973	0.991	5.148*
	ภายในกลุ่ม	336	64.683	0.193	
	รวม	339	67.656		
4. ด้านการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	3	2.818	0.939	6.245*
	ภายในกลุ่ม	336	50.536	0.150	
	รวม	339	53.354		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.106	0.702	8.277*
	ภายในกลุ่ม	336	28.504	0.085	
	รวม	339	30.610		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาที่เลือกเรียนแผนกวิชาต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้วิธีของเชฟเฟ เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ดังแสดงในตาราง 10 – 14

ตาราง 10 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามแผนกวิชา ด้านเหตุผลส่วนตัว

แผนกวิชา		การบัญชี	เลขานุการ	การตลาด	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
	$\bar{X}$	3.007	3.170	3.187	3.040
การบัญชี	3.007	-	0.163	0.179*	0.032
เลขานุการ	3.170	-	-	0.166	0.131
การตลาด	3.187	-	-	-	0.147
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	3.040	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาแผนกวิชาการตลาด มีแรงงูใจด้านเหตุผลส่วนตัวสูง
กว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่ามีแรงงู
ใจด้านเหตุผลส่วนตัว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแรงงใจในการศึกษาต่อระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามแผนกวิชา ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น

แผนกวิชา	$\bar{X}$	การบัญชี	เลขานุการ	การตลาด	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
		2.419	2.648	2.567	2.581
การบัญชี	2.419	-	0.229*	0.148*	0.162*
เลขานุการ	2.648	-	-	0.081	0.067
การตลาด	2.567	-	-	-	0.013
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	2.581	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ แผนกวิชาการตลาด
แผนกวิชาการเลขานุการ มีแรงงใจด้านการสนับสนุนของผู้อื่นสูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการ
บัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่ามีแรงงใจด้านการสนับสนุนของผู้
อื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแรงงใจในการศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามแผนกวิชา ด้านการประกอบอาชีพ

แผนกวิชา		การบัญชี	เลขานุการ	การตลาด	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
	$\bar{X}$	3.078	3.059	3.222	3.321
การบัญชี	3.078	-	0.185	0.144	0.243*
เลขานุการ	3.059	-	-	0.163	0.261
การตลาด	3.222	-	-	-	0.098
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	3.321	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มีแรงงใจด้านการประกอบอาชีพสูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ พบว่ามีแรงงใจด้านการประกอบอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแรงงใจในการศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามแผนกวิชา ด้านการเรียนรู้

แผนกวิชา		การบัญชี	เลขานุการ	การตลาด	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
	$\bar{X}$	3.188	3.337	3.365	3.398
การบัญชี	3.188	-	0.149	0.176*	0.210*
เลขานุการ	3.337	-	-	0.027	0.060
การตลาด	3.365	-	-	-	0.033
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	3.398	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และแผนกวิชาการตลาด มีแรงงใจด้านการเรียนรู้สูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ พบว่ามีแรงงใจด้านการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแรงงใจในการศึกษาต่อระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามแผนกวิชา โดยรวม

แผนกวิชา		การบัญชี	เลขานุการ	การตลาด	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
	$\bar{X}$	2.949	3.075	3.113	3.111
การบัญชี	2.949	-	0.125	0.163*	0.162*
เลขานุการ	3.075	-	-	0.037	0.036
การตลาด	3.113	-	-	-	0.001
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	3.111	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่านักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และแผนกวิชาการตลาด
มีแรงงใจโดยรวม สูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
คู่อื่น ๆ พบว่ามีแรงงใจ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 เปรียบเทียบแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา
โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

แรงงใจในการศึกษา	เพศ				t
	ชาย (n=76)		หญิง (n=264)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านเหตุผลส่วนตัว	3.078	0.353	3.088	0.337	-0.210
2. ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น	2.378	0.481	2.548	0.494	-2.660*
3. ด้านการประกอบอาชีพ	3.191	0.433	3.151	0.451	0.681
4. ด้านการเรียนรู้	3.265	0.381	3.297	0.402	-0.629
รวม	3.009	0.299	3.046	0.301	-0.929

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านการสนับสนุนของผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาหญิงมีแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านการสนับสนุนของผู้อื่นสูงกว่านักศึกษาชาย ส่วนแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านอื่น ๆ ของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพของผู้
ปกครอง

แรงจูงใจในการศึกษา	อาชีพ							
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		พนักงานบริษัทเอกชน		ประกอบอาชีพส่วนตัว		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านเหตุผลส่วนตัว	3.146	.369	3.021	.310	3.082	.337	3.087	.342
2.ด้านการสนับสนุน ของผู้อื่น	2.573	.509	2.460	.554	2.503	.476	2.512	.494
3.ด้านการประกอบ อาชีพ	3.156	.433	3.153	.375	3.162	.464	3.160	.445
4.ด้านการเรียนเพื่อรู้	3.306	.371	3.304	.451	3.282	.396	3.290	.398
รวม	3.070	.299	3.012	.293	3.034	.301	3.038	.299

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แรงงูใจที่มีระดับมากที่สุดคือด้านการเรียนเพื่อรู้ รองลงมาคือ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพพบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีแรงงูใจระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ประกอบอาชีพส่วนตัว และพนักงานบริษัทเอกชน ตามลำดับ

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านเหตุผลส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.458	0.229	1.976
	ภายในกลุ่ม	334	38.744	0.116	
	รวม	336	39.203		
2. ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	0.412	0.206	0.842
	ภายในกลุ่ม	334	81.666	0.245	
	รวม	336	82.078		
3. ด้านการประกอบอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.005	0.002	0.012
	ภายในกลุ่ม	334	66.606	0.199	
	รวม	336	66.611		
4. ด้านการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	0.041	0.020	0.127
	ภายในกลุ่ม	334	53.117	0.159	
	รวม	336	53.158		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.108	0.054	0.598
	ภายในกลุ่ม	334	30.038	0.090	
	รวม	336	30.145		

จากตาราง 17 แสดงว่านักศึกษาที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาคอระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จากแบบสอบถามปลายเปิด รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 ความถี่ของคำตอบเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ของนักศึกษา รวม 4 ด้าน

ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษา	จำนวนความถี่	ร้อยละ
<u>ด้านเหตุผลส่วนตัว</u>		
1. ค่าเล่าเรียนถูกกว่าเรียนในโรงเรียนเอกชน	32	21.62
2. เลือกเรียน ใกล้บ้าน	32	21.62
3. อยากมีเพื่อนใหม่ ๆ อยากรู้จักคนมากขึ้น	28	18.92
4. สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยน่าเรียน	19	12.84
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง และใช้ความสามารถของตนเองในการเรียน	16	10.81
6. ต้องการเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมทางสังคม	11	7.43
7. เลือกเรียนเพราะวิทยาลัยมีชื่อเสียงด้านกีฬา	10	6.76
รวม	148	100.00
<u>ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น</u>		
1. มาสมัครสอบตามเพื่อน	20	31.75
2. วิทยาลัยมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ	18	28.58
3. เพื่อให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ภาคภูมิใจ	12	19.04
4. คนในครอบครัวไม่ได้เรียนเท่ากับตน	7	11.11
5. เคยรู้จัก สนับสนุนกับอาจารย์ในวิทยาลัย	6	9.52
รวม	63	100.00
<u>ด้านการประกอบอาชีพ</u>		
1. ไม่ต้องเรียนต่อเนื่องระยะยาว สามารถทำงานได้ทันที	18	24.66
2. หางานทำได้ง่ายกว่าจบในสาขาอื่น	16	21.92
3. อยากได้งานทำที่ค่าตอบแทนสูง	13	17.80
4. ต้องการมีอาชีพ ทางบริการธุรกิจ	9	12.33
5. อยากได้งานทำที่เหมาะสมกับตนเอง	9	12.33
6. ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	8	10.96
รวม	73	100.00

ตาราง 18 (ต่อ)

ความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษา	จำนวนความถี่	ร้อยละ
ด้านการเรียนเพื่อรู้		
1. เรียนจบ ปวช. มา จึงเลือกเรียนต่อในระดับนี้	36	26.50
2. กลัวสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยไม่ได้	29	21.32
3. เรียนจบง่ายกว่าการเรียนในระดับปริญญาตรี	19	13.96
4. เรียนจบง่ายกว่าการเรียนในสายสามัญ	15	11.02
5. ได้ฝึกงานภาคปฏิบัติด้วย ไม่อยากเรียนภาคทฤษฎีเพียงอย่างเดียว	10	7.35
6. บรรยากาศในการเรียนไม่เครียด	10	7.35
7. เรียนอ่อนในวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ จึงเลือกเรียนสาขานี้	9	6.62
8. อุปกรณ์การเรียนการสอนเหมาะสมดี	8	5.88
รวม	136	100.00

จากตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทางด้านเหตุผลส่วนตัวมากที่สุด มีผู้ให้ความคิดเห็นรวม 148 คน ข้อที่ให้ความคิดเห็นมากที่สุดคือ ค่าเล่าเรียนถูกกว่าเรียนในโรงเรียนเอกชน และเลือกเรียนใกล้บ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.62 ข้อที่ให้ความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ เลือกเรียนเพราะวิทยาลัยมีชื่อเสียงด้านกีฬา คิดเป็นร้อยละ 6.76 รองลงมาคือ ด้านการเรียนเพื่อรู้ มีผู้ให้ความคิดเห็นรวม 136 คน ข้อที่ให้ความคิดเห็นมากที่สุดคือ เรียนจบ ปวช. มาจึงเลือกเรียนต่อในระดับนี้ คิดเป็นร้อยละ 26.50 ข้อที่ให้ความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ อุปกรณ์การเรียนการสอนเหมาะสมดี คิดเป็นร้อยละ 5.88 ด้านการประกอบอาชีพ มีผู้ให้ความคิดเห็นรวม 73 คน ข้อที่ให้ความคิดเห็นมากที่สุดคือ ไม่ต้องเรียนต่อเนื่องระยะยาว สามารถทำงานได้ทันที คิดเป็นร้อยละ 24.66 ข้อที่ให้ความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 10.96 และ ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น มีผู้ให้ความคิดเห็นรวม 63 คน ข้อที่ให้ความคิดเห็นมากที่สุดคือ มาสมัครสอบตามเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 31.75 ข้อที่ให้ความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ เคยรู้จัก สนับสนุนกับอาจารย์ในวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 9.52

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และ ด้านการเรียนเพื่อรู้
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา รวม 4 ด้าน โดยจำแนกตามตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 แผนกวิชา
 - 2.2 เพศ
 - 2.3 อาชีพของผู้ปกครอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 และ 2 รวม 4 แผนกวิชา คือ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ รอบปกติ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,988 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 และ 2 รวม 4 แผนกวิชา คือ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ รอบปกติ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยใช้ตารางประมาณจำนวนของเครจิและมอร์แกน จำนวน 340 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาซึ่ง

ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูงของนักศึกษารวม 4 ด้านคือ ด้านเหตุผลส่วนตัว 10 ข้อ ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น 8 ข้อ
ด้านการประกอบอาชีพ 10 ข้อ และด้านการเรียนเพื่อรู้ 10 ข้อ รวม 38 ข้อ ลักษณะของแบบสอบ
ถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่
สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อ
เสนอแนะเพิ่มเติม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความ
ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขต
กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 แห่งได้แก่ วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัย
พณิชยการธนบุรี และวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย รวมแบบสอบถาม 340 ฉบับ และได้รับแบบ
สอบถามกลับคืนมา จำนวน 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมามีความ
สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยง
เบนมาตรฐาน เปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนัก
ศึกษา จำแนกตามแผนกวิชา อาชีพของผู้ปกครอง โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เปรียบเทียบ
แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามเพศ โดย
การทดสอบค่าที (t-test) และในกรณีพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบ
ความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา จำนวน 340 คน ปรากฏผล
ดังนี้

1.1 แผนกวิชา

เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในแผนกวิชาการบัญชี มากที่สุด จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 รองลงมาคือ แผนกวิชาการตลาด จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 และแผนกวิชาการเลขานุการ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.90

1.2 เพศ

เป็นนักศึกษาเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 77.60 และรองลงมาเพศชาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40

1.3 อาชีพของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 64.10 รองลงมาคือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 บริษัทเอกชน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80

2. แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษามีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านการเรียนรู้เพื่อรู้สูงสุด ($\bar{X}=3.29$) รองลงมาคือ ด้านการประกอบอาชีพ ($\bar{X}=3.16$) ด้านเหตุผลส่วนตัว ($\bar{X}=3.09$) และด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ($\bar{X}=2.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้ง 4 ด้านพบว่า

2.1 ด้านการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อ มากสูงสุดคือ เพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา ($\bar{X}=3.61$) และน้อยที่สุดคือ มีความสุขใจที่ได้เรียน ($\bar{X}=2.99$)

2.2 ด้านการประกอบอาชีพ ($\bar{X}=3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อ มากสูงสุดคือ เพื่อเป็นวิชาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ($\bar{X}=3.35$) และน้อยที่สุดคือ เพื่อนำไปประกอบเป็นอาชีพรอง ($\bar{X}=2.71$)

2.3 ด้านเหตุผลส่วนตัว ($\bar{X}=3.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อ มากสูงสุดคือ ต้องการมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ($\bar{X}=3.50$) และน้อยที่สุดคือ ต้องการเรียนต่อเพราะยังหางานทำไม่ได้ ($\bar{X}=2.82$)

2.4 ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ($\bar{X}=2.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อ มากสูงสุดคือ บิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนให้เรียน

($\bar{X}=3.48$) และน้อยที่สุดคือ สถาบันกวตวิชาเนะแนวทาง ($\bar{X}=1.78$)

3. ผลการเปรียบเทียบแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาจำแนกตามแผนกวิชา เพศ และอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า

3.1 นักศึกษาที่เลือกเรียนแผนกวิชาต่างกันคือ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มีแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรูู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า

3.1.1 ด้านเหตุผลส่วนตัว นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในแผนกวิชาการตลาดกับแผนกวิชาการบัญชี มีแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาแผนกวิชาการตลาดมีแรงงูใจด้านเหตุผลส่วนตัวสูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.2 ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจกับแผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการตลาดกับแผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการกับแผนกวิชาการบัญชี มีแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาการเลขานุการ มีแรงงูใจด้านการสนับสนุนของผู้อื่นสูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.3 ด้านการประกอบอาชีพ นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจกับแผนกวิชาการบัญชี มีแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจมีแรงงูใจด้านการประกอบอาชีพสูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.4 ด้านการเรียนเพื่อรูู้ นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจกับแผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการตลาดกับแผนกวิชาการบัญชี มีแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และแผนกวิชาการตลาดมีแรงงูใจด้านการเรียนเพื่อรูู้สูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน คือเพศชายและเพศหญิง มีแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 นักศึกษาที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกันคือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชน ประกอบอาชีพส่วนตัว และอื่น ๆ มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนเพื่อรู้ เป็นแรงจูงใจสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านการสนับสนุนของผู้อื่นเป็นแรงจูงใจน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮูล (Houle, 1961 :15-16) ที่ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าเรียนของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนเพื่อเพราะต้องการที่จะรู้หรือเพื่อหาความรู้ (Learning Oriented) มาเรียนเพราะมีใจรักเรียน ต้องการใช้ความสามารถในการเรียนที่มีอยู่ให้มากที่สุด และงานวิจัยของณัฐวุฒิ ธรรมกุลมงคล(2534 : 129-130) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการเข้าเรียนของนักศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประเภทการศึกษานอกระบบ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าระดับแรงจูงใจในการเข้าเรียนด้านการเรียนเพื่อรู้มากที่สุด คือมาเรียนเพราะต้องการความรู้ใหม่ ๆ รู้คุณค่าของการศึกษา ประารถนาที่จะเรียนในสิ่งที่ตนเรียนได้ มีความสนใจในวิชาที่เรียน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ รังรอง สีทองดี (2535 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อของนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่านิสิตปริญญาโทภาคพิเศษมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อด้านการเรียนเพื่อรู้สูงสุดในระดับมาก และงานวิจัยของ สุวิมล ไชยเพชร (2536 : 81) ที่ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประเภทการศึกษานอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเข้าเรียนอยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียวคือ ด้านการเรียนเพื่อรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลฉวี วิศาลศิริกุล (2538 : 85) ที่ศึกษาแรงจูงใจในการมาเรียนของนักศึกษาโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่านักศึกษามีระดับแรงจูงใจในการมาเรียนด้านการเรียนเพื่อรู้สูงสุดในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามแผนกวิชา พบว่านักศึกษาที่เลือกเรียนแผนกวิชาที่ต่างกัน คือแผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ โดยพบว่าด้านเหตุผลส่วนตัว นักศึกษาแผนกวิชาการตลาด มีแรงจูงใจสูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชี การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาแผนกวิชาการตลาดจะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเฉพาะตัวมีความกระตือรือร้น ตั้งตัวอยู่ตลอดเวลา สามารถนำความรู้ทางสาขาที่ได้เล่าเรียนมานำตนเองก้าวไปสู่ระดับผู้บริหารได้อย่างรวดเร็ว สามารถนำความรู้และประสบการณ์มาเปิดธุรกิจส่วนตัวได้ ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น พบว่านักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาการเลขานุการ มีแรงจูงใจสูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชี การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานสูง นักศึกษาต้องมีบุคลิกภาพที่คล่องแคล่ว มีความความพยายามพัฒนาตนเองเพื่อให้ได้อาชีพที่ดี นักศึกษาแผนกวิชาการตลาด เป็นสาขาที่ตลาดแรงงานมีความต้องการสูง นักศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โอกาสที่นักศึกษาสามารถสมัครเข้าทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ มีมาก นักศึกษาแผนกวิชาการเลขานุการ จะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี คล่องแคล่ว มีความกระตือรือร้น สนใจและติดตามข่าวสารที่รวดเร็วและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ด้านการประกอบอาชีพ พบว่านักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจมีแรงจูงใจสูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชี การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันวิชาคอมพิวเตอร์จัดเป็นวิชาที่ได้รับความนิยมสูงของตลาดแรงงาน ซึ่งมีการใช้คอมพิวเตอร์อย่างกว้างขวาง นักศึกษาที่เรียนสาขานี้จึงต้องเป็นผู้ที่มีความคล่องตัว มีความรวดเร็วในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ ด้านการเรียนเพื่อรู้ พบว่านักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจและแผนกวิชาการตลาด มีแรงจูงใจสูงกว่านักศึกษาแผนกวิชาการบัญชี การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารและสิ่งใหม่ ๆ ทางคอมพิวเตอร์อยู่เสมอ ซึ่งเป็นผลมาจากในปัจจุบันนี้เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารที่มีความรวดเร็วและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นักศึกษาแผนกวิชาการตลาด จะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพคล่องแคล่ว มีความกระตือรือร้น ต้องมีการแข่งขัน มีความคาดหวังในการก้าวหน้าไปสู่ระดับผู้บริหาร มีความอยากรู้อยากเห็น จึงทำให้เกิดความต้องการในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และการที่ผลการวิจัยเป็นเช่น

นี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาแต่ละคนได้รับการศึกษาพื้นฐานทางสาขาวิชาชีพนั้นมาก่อนจากการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทำให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และประสบการณ์ที่เคยเรียนมา สิ่งเหล่านี้มีผลทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและตัดสินใจเลือกเรียนต่อในแผนกวิชาตามที่ตนเองต้องการ ดังคำกล่าวของกมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2528 : 48) ความถนัดเป็นความแตกต่างที่เกี่ยวกับการแสดงความสามารถในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลในการประกอบอาชีพ หรือการเลือกกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม และกมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2528 : 33) ประสบการณ์เดิม ก็คือ ภูมิหลังของบุคคลนั่นเองที่มีอยู่เดิมไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความเข้าใจที่เป็นพื้นฐานต่อสิ่งที่กำลังจะกระทำอยู่ว่ามีลักษณะการกระทำสิ่งนั้นมาก่อนมีจำนวนบ่อยครั้งเท่าใด การฝึกฝนทั้งในด้านทักษะและความชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับสมพงษ์ จิตจรัสอำพัน (2540 : 82-83) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อ สายวิชาบริหารธุรกิจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักศึกษาที่เลือกสาขาวิชาชีพต่างกันมีองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อ สายวิชาบริหารธุรกิจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการสนับสนุนของผู้อื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะสภาพสังคมปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการศึกษา ความเสมอภาคทางการศึกษาเท่าเทียมกันไม่ว่า เพศหญิงหรือเพศชาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล ไชยเพชร (2536:83) ที่ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนอาชีวศึกษา ประเภทการศึกษานอกระบบใน กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้เรียนที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ อุไรวรรณ โพธิเวชเทวัญ (2539 : 77) ที่ศึกษาถึงจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรธุรกิจศึกษาของนิสิตระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่านิสิตชายและหญิงมีถึงจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรธุรกิจศึกษาในแต่ละด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า นักศึกษาที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกันคือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชน ประกอบอาชีพส่วนตัว และอื่น ๆ มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองของนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้ลูกได้รับการศึกษาในสาขาวิชาใดก็ได้ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นอาชีพเดียวกันกับอาชีพของผู้ปกครองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535 : 32) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่าอาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของนักศึกษา ด้านการเรียนเพื่อรู้สูงสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีอยู่ 3 ข้อ ที่เป็นแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อยู่ในระดับมากที่สุด คือ เพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา เพื่อเป็นการยกระดับของตนเองด้วยการเรียน และ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนชั้นสูงต่อไป ดังนั้นการจัดการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการสังกัดกรมอาชีวศึกษา ควรมุ่งเน้นด้านความรู้หรือนี้อาสาของวิชาที่เปิดสอนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นในด้านวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนให้มากที่สุด

2. ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของนักศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก เพื่อเป็นวิชาชีพที่สามารถเลี้ยงตนเองได้ เพื่อความก้าวหน้าและความมั่นคงในวิชาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ดังนั้นการจัดการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ควรกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้นักศึกษามีประสบการณ์ในเรื่องเรียนให้มากขึ้น โดยเน้นการให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานมากขึ้น และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบถึงความต้องการของตลาดแรงงานในสาขาวิชาของนักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษามีเป้าหมายในการประกอบอาชีพ และประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของ นักศึกษาในแผนกวิชาอื่น เช่น แผนกวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แผนกวิชาธุรกิจค้าปลีก แผนก วิชาธุรกิจประกันภัย แผนกวิชาธุรกิจโรงแรม

2. ควรมีการศึกษาวิจัยแรงงูใจในการศึกษาต่อด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือสังคม เป็นต้นและควรมีการศึกษาในตัวแปรอิสระอื่น ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รอบการศึกษา รายได้ของครอบครัว

3. ควรมีการศึกษาวิจัยแรงงูใจในการศึกษาต่อ นอกจากใช้แบบสอบถามแล้วควรใช้ โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกต หรือใช้หลายวิธีรวมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง และครอบคลุมขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ:ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- โกวิท รพีพัฒน์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรัตน์ ไชยชมภู. เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2532.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. “มิติใหม่ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน,” สารสนเทศการศึกษา. 14 (6); สิงหาคม-กันยายน 2533.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. ความต้องการทางการศึกษา:โอกาสและการเลือก,” วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 2:17- 23; ธันวาคม 2524 – มกราคม 2525.
- จรรยา ทองถาวร. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ:วิทยาลัยครุธนบุรี, 2530.
- จำเนียร ช่วงโชติและคนอื่น ๆ. จิตวิทยาการเรียนรู้และรับรู้. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519.
- ชวาล แพรัตกุล. “ความหมายของความถนัด,” พัฒนาวิคิดผล. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์วีระสัมพันธ์, อัดสำเนา.
- เชียรศรี วิวิธศิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ:ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- ณัฐวุฒิ ธรรมกุลมงคล. องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการเข้าเรียนของนักศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประเภทการศึกษานอกระบบในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- “05 นาที,” เดลินิวส์. วันจันทร์ที่ 17 ธันวาคม 2533. หน้า 10.
- ถวิล เกื้อกุลยงศ์. การจูงใจเพื่อผลงาน. นครปฐม:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2528.
- ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา. “เรียนเพื่ออะไร,” วิทยจารย์. 4:32-35; ตุลาคม – ธันวาคม 2526.
- ทวี ท่อแก้ว และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ:วิทยาลัยครุศรีธรรมราช, 2517.
- ทองสุข ถาวรวงษ์. การศึกษาสาเหตุในการเข้าเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.
- นวลฉวี วิศาลศิริกุล. แรงจูงใจในการมาเรียนของนักศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

ปฐม นิคมานนท์. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ:ทิพย์อักษร, 2528.

ประยูรศรี มณีสร. จิตวิทยาพัฒนาการ. มกราคม 2532.

ประหยัด ทองมาก. ความวิตกกังวล นิัยในการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าระดับความสามารถ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

พจน์ สะเพียรชัย. “การศึกษากับการพัฒนาเยาวชน,” วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 2:7 –35;ธันวาคม 2525 – มกราคม 2526.

เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

ยาใจ อินทรวีเชียร. วารสารการศึกษาแห่งชาติ. ปีที่ 28(3):2;กุมภาพันธ์-มีนาคม 2537.

รังรอง สิทองดี. แรงจูงใจในการศึกษาต่อของนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

วิจิตพาณี วัฒนสินธุ์ และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมอาชีวศึกษา. แผนพัฒนาอาชีวศึกษาในช่วงปลายแผน พ.ศ. 2527 – 2529 ม.ป.ท. 2527, 116 หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมอาชีวศึกษา. แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544.146 หน้า.

สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ:อักษรสยามการพิมพ์, 2529.

----- . การศึกษาผู้ใหญ่:พื้นฐานการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.

สุพจน์ นฤมล. ปัจจัยเกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3:กรณีศึกษา จังหวัดยโสธรกับจังหวัดระยอง. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2534. อัดสำเนา.

สุพิน เปรมศรี. สาเหตุการเลือกเรียนวิชาชีพของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นในหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชลบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

สมพงศ์ จิตจรสอำพัน. องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อ สายวิชาบริหารธุรกิจ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2533.
- . หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2524.
- สุวิมล คีลัน. การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมัธยมตอนปลาย สังกัดโรงเรียนรัฐบาล ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.
- สุวิมล ไชยเพชร. แรงจูงใจในการเข้าเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประเภทการศึกษานอกระบบ ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- หฤทัย อติชาติพงศ์. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- อาชีวศึกษา, กรม. วิวัฒนาการของกรมอาชีวศึกษา. ม.ป.ท., 2534. อัดสำเนา.
- อุไรวรรณ โพธิเวชเทวัญ. สิ่งจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรธุรกิจศึกษาของนิสิตระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- Boshier, Roger W. "Motivation Orientations of Adult Education Participants :A Factor Analytic Exploration of Houle's Typology," Adult Education. Vol.21, No.1: 1971.
- Crites, J.O. Vocational Psychology. New York :McGraw-Hill, Inc., 1969.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3 rd ed. New York :Harper and Row, 1970.
- Darkenwald, Gordon G. and Sharan B, Merriam Adult Education : Foundation of Practice. New York :Harper & Row. Publishers, 1982.
- Edward, Ellen L. Experimental Design in Psychological Research. New York :Rinehart and Company, 1960.
- Ferguson. G. A. Statistical Analysis in Psychology and Education. New York :McKraw-Hill, 1966.
- Hahn, Milton E. and Malcolm S. Maclean. Counseling Psychology. 2 nd ed. New York :McGraw-Hill Book Company, Inc., 1955.
- Hoppock, R. Occupational Information. 3 rd ed, New York :McGraw-Hill, 1967.

- Houle, Cyril O. The Inquiring Mind. Madison, Wisc., : University of Wisconsin Press, 1961.
- Krejcie, Robert R. and Daryle W. Morgan. :Determining Sample Size for Research Activities,”
in Journal of Education and Psychological Measurement.30:607-610;November, 1970.
- Lefrancois, Guy R. Manual for Stanford-Binet Intelligence Scale. Houghton Mifflin (1960),
1973.
- Maslow A.H. Motivation and Personality in the Classroom. New York : Harper & Brothers,
1954:
- Ronald, E. Walpole and Raymond H. Myers. Probablity and Statistics for Engineers and
Scientists. Fifth edition. Macmillan Publishing Company, 1993.
- Strong, E. K., J. R. ”Interest Score While in college of Occupations Engaged in 20 Years Lates,:
Educational Psychological Measurement. 11:335-348; 1957.
- Tolbert, E. L. Counseling for Career Development. Boston : Houghton Mifflin, Co., 1974.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/ 1106

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนการเชตพน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสมชัย เจนจตุรงค์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลีมไทย และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้นักศึกษา บวส.ชั้นปีที่ 1 - 2 จำนวน 88 คน สาขาวิชาการบัญชี เลขานุการ การตลาด และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตอบแบบสอบถามแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายสมชัย เจนจตุรงค์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/ 1107

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนการบางนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสมชัย เจนจตุรงค์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ถิมไทย และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้นักศึกษา ปวส.ชั้นปีที่ 1 - 2 จำนวน 118 คน สาขาวิชาการบัญชี เลขานุการ การตลาด และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตอบแบบสอบถาม แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายสมชัย เจนจตุรงค์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/1106

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๖ กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนการชนนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสมชัย เจนจตุรงค์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลีมไทย และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้นักศึกษา บวส.ชั้นปีที่ 1 - 2 จำนวน 106 คน สาขาวิชาการบัญชี เลขานุการ การตลาด และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตอบแบบสอบถาม แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายสมชัย เจนจตุรงค์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/ 1105

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนการอินทราชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสมชัย เจนจตุรงค์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ถิมไทย และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้นักศึกษา ปวส.ชั้นปีที่ 1 - 2 จำนวน 28 คน สาขาวิชาการบัญชี เลขานุการ การตลาด และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตอบแบบสอบถาม แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายสมชัย เจนจตุรงค์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ของนักศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง ในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 แรงงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ รวม 4 ด้าน

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

1. นักศึกษาเรียนอยู่ในวิทยาลัยพณิชยการ

() เขตุน	() บางนา
() ธนบุรี	() อินทราชัย

2. นักศึกษาเรียนอยู่ในแผนกวิชา

() แผนกวิชาการบัญชี	() แผนกวิชาการเลขานุการ
() แผนกวิชาการตลาด	() แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

3. เพศ

() ชาย	() หญิง

4. บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ขณะนี้กำลังประกอบอาชีพประเภทใด (โดยยึดตามผู้มี
รายได้หลักของครอบครัว)

() รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	() พนักงานบริษัทเอกชน
() ประกอบอาชีพส่วนตัว	() อื่น ๆ

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ อาจารย์ (นาง)

แบบสอบถาม เรื่องแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของ
นักศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน แต่ละข้อจะถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ให้นักศึกษาพิจารณาว่ามีความคิดเห็นต่อข้อความนั้นมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษาเพียงช่องเดียวเท่านั้น ซึ่งช่องต่าง ๆ มีความหมายดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง เป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญมากที่สุดที่ทำให้ท่านเข้าศึกษาต่อ
- มาก หมายถึง เป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญมากที่ทำให้ท่านเข้าศึกษาต่อ
- น้อย หมายถึง เป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญน้อยที่ทำให้ท่านเข้าศึกษาต่อ
- น้อยที่สุด หมายถึง เป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญน้อยที่สุดที่ทำให้ท่านเข้าศึกษาต่อ

ตัวอย่าง

	ระดับของแรงจูงใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. อาจารย์มีความสามารถในการสอน.....		..✓..		

แรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	ระดับของแรงงใจ			
	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
<u>ด้านเหตุผลส่วนตัว</u>				
1. มีความต้องการและสนใจในวิชาชีพนี้เป็นพิเศษ.....				
2. เป็นวิชาชีพที่เหมาะสมกับสติปัญญาและความสามารถของ ตนเองมากที่สุด.....				
3. สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาชีพนี้โดยตรง				
4. ต้องการมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น				
5. ประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่เดิมตรงกับสาขาวิชาชีพที่ เปิดสอน.....				
6. มีความถนัดในสาขาวิชาชีพนี้โดยเฉพาะ.....				
7. บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของตนเหมาะสมกับวิชาชีพนี้				
8. ต้องการมีความรู้และทักษะในการเรียนสาขาวิชาชีพนี้เพื่อ นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ				
9. การศึกษาในสถาบันแห่งนี้ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ				
10. ต้องการเรียนต่อเพราะยังหางานทำไม่ได้				
<u>ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น</u>				
1. บิดามารดา หรือผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนให้เรียน.....				
2. ญาติพี่น้องสนับสนุนให้เรียน.....				
3. เพื่อนแนะนำให้มาเรียน				
4. รุ่นพี่ที่กำลังศึกษาอยู่ หรือที่จบการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้มา แล้วให้คำปรึกษาและแนะแนวทาง.....				
5. อาจารย์ประจำชั้นชี้แนะแนวทาง.....				

แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	ระดับของแรงจูงใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
6. อาจารย์แนะแนวประจำโรงเรียนชี้แนะแนวทาง.....				
7. สถาบันกวดวิชาแนะแนวทางการ.....				
8. เลือกลตามแบบอย่างนักธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จ หรือบุคคล ที่เป็นที่ยกย่องและมีชื่อเสียงทางด้านธุรกิจ.....				
<u>ด้านการประกอบอาชีพ</u>				
1. เพื่อสามารถประกอบอาชีพแข่งขันกับผู้อื่นได้.....				
2. เพื่อความก้าวหน้าและความมั่นคงในวิชาชีพ.....				
3. เพื่อเป็นวิชาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้.....				
4. เพื่อเลื่อนตำแหน่งในหน้าที่การงาน.....				
5. เพื่อช่วยให้หางานทำได้ง่ายขึ้น.....				
6. เพื่อนำไปประกอบอาชีพอิสระหรือเป็นเจ้าของกิจการ.....				
7. เพื่อนำไปประกอบเป็นอาชีพหลัก.....				
8. เพื่อนำไปประกอบเป็นอาชีพรอง.....				
9. เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ.....				
10. เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพของตนที่มีอยู่ให้ดีขึ้น.....				
<u>ด้านการเรียนเพื่อรู้</u>				
1. เพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา.....				
2. มีความอยากรู้อยากเห็นทางวิชาการ.....				
3. เพื่อเป็นการยกระดับของตนเองด้วยการเรียน.....				

แรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	ระดับของแรงงใจ			
	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
4. เป็นพื้นฐานในการเรียนชั้นสูงต่อไป.....				
5. เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน.....				
6. ต้องการรู้ลักษณะของวิชาที่เรียนอยู่นี้.....				
7. ต้องการได้รับความรู้ใหม่ ๆ.....				
8. มีความสุขใจที่ได้เรียน.....				
9. รู้ถึงคุณค่าของวิชาที่เรียน.....				
10. ต้องการพิสูจน์ให้ผู้อื่นเห็นว่าตนก็เรียนได้.....				

ตอนที่ 3

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของนักศึกษาโดยเสรี

นอกจากแรงจูงใจดังกล่าวแล้ว นักศึกษามีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูงในแต่ละด้านอย่างไร

1. ด้านเหตุผลส่วนตัว.....

.....

.....

.....

2. ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น

.....

.....

.....

3. ด้านการประกอบอาชีพ.....

.....

.....

.....

4. ด้านการเรียนเพื่อรู้.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือ

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก
<u>ด้านเหตุผลส่วนตัว</u>		
1.	มีความต้องการและสนใจในวิชาชีพนี้เป็นพิเศษ	2.636
2.	เป็นวิชาชีพที่เหมาะสมกับสติปัญญาและความสามารถของตนเองมากที่สุด	3.030
3.	สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาชีพนี้โดยตรง	3.303
4.	ต้องการมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น	1.973
5.	ประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่เดิมตรงกับสาขาวิชาชีพที่เปิดสอน	2.544
6.	มีความถนัดในสาขาวิชาชีพนี้โดยเฉพาะ	3.015
7.	บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของตนเหมาะสมกับวิชาชีพนี้	1.865
8.	ต้องการมีความรู้และทักษะในการเรียนสาขาวิชาชีพนี้เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ	1.780
9.	การศึกษาในสถาบันแห่งนี้ทำให้เกิดความรู้สึภาคภูมิใจ	1.865
10.	ต้องการเรียนต่อเพราะยังหางานทำไม่ได้	2.016
<u>ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น</u>		
1.	บิดามารดา หรือผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนให้เรียน	2.935
2.	ญาติพี่น้องสนับสนุนให้เรียน	1.974
3.	เพื่อนแนะนำให้มาเรียน	8.510
4.	รุ่นพี่ที่กำลังศึกษาอยู่ หรือที่จบการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้มาแล้วให้คำปรึกษาและแนะแนวทาง	3.450
5.	อาจารย์ประจำชั้นชี้แนะแนวทาง	3.308
6.	อาจารย์แนะแนวประจำโรงเรียนชี้แนะแนวทาง	4.571
7.	สถาบันกวดวิชาแนะแนวทาง	3.429
8.	เลือกตามแบบอย่างนักธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จ หรือบุคคลเป็นที่ยกย่องและมีชื่อเสียงทางด้านธุรกิจ	5.016

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก
<u>ด้านการประกอบอาชีพ</u>		
1.	เพื่อสามารถประกอบอาชีพแข่งขันกับผู้อื่นได้	3.000
2.	เพื่อความก้าวหน้าและความมั่นคงในวิชาชีพ	3.864
3.	เพื่อเป็นวิชาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้	2.236
4.	เพื่อเลื่อนตำแหน่งในหน้าที่การงาน	6.052
5.	เพื่อช่วยให้หางานทำได้ง่ายขึ้น	3.100
6.	เพื่อนำไปประกอบอาชีพอิสระหรือเป็นเจ้าของกิจการ	3.742
7.	เพื่อนำไปประกอบเป็นอาชีพหลัก	3.100
8.	เพื่อนำไปประกอบเป็นอาชีพรอง	2.198
9.	เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ	1.821
10.	เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพของคนที่มีอยู่ให้ดีขึ้น	2.996
<u>ด้านการเรียนรู้</u>		
1.	เพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา	3.130
2.	มีความอยากรู้อยากเห็นทางวิชาการ	2.335
3.	เพื่อเป็นการยกระดับของตนเองด้วยการเรียน	4.437
4.	เป็นพื้นฐานในการเรียนชั้นสูงต่อไป	7.016
5.	เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2.818
6.	ต้องการรู้ลักษณะของวิชาที่เรียนอยู่นี้	1.926
7.	ต้องการได้รับความรู้ใหม่ๆ	4.406
8.	มีความสุขใจที่ได้เรียน	3.356
9.	รู้ถึงคุณค่าของวิชาที่เรียน	3.237
10.	ต้องการพิสูจน์ให้ผู้อื่นเห็นว่าตนก็เรียนได้	3.093

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ลำอังก์ งามวิชา	ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี	ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม อุตกฤษฎ์	รองอธิการบดีฝ่ายการเงินและทรัพย์สิน
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสมชัย เจนจตุรงค์
 เกิดวันที่ 2 มีนาคม 2499
 สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 164/56 ถนนบางกรวย-ไทรน้อย แขวงบางกรวย เขตบางกรวย
 นนทบุรี 11130
 สถานที่ทำงาน สำนักผู้อำนวยการฝ่ายวิศวกรรมระบบโทรคมนาคม
 องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2519 ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (การบัญชี)
 จากวิทยาลัยพาณิชย์การเซดุน
 พ.ศ. 2532 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (การตลาด)
 จากโรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค
 พ.ศ. 2535 กศ.บ. (ธุรกิจศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 พ.ศ. 2542 กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แรงงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาใน
วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
สมชัย เจริญวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
พฤษภาคม 2542

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของนักศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ โดยจำแนกตามแผนกวิชา เพศ และอาชีพของผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 จำนวน 340 คน เป็นแผนกวิชาการบัญชี จำนวน 149 คน แผนกวิชาการเลขานุการ 27 คน แผนกวิชาการตลาด จำนวน 116 คน และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 48 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักศึกษามีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีแรงจูงใจด้านการเรียนเพื่อรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านการสนับสนุนของผู้อื่น
2. นักศึกษาที่เรียนแผนกวิชาต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักศึกษาที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

MOTIVATION TOWARD STUDY OF HIGHER VOCATIONAL STUDENTS IN
COMMERCIAL COLLEGE, THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL
EDUCATION IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
SOMCHAI JENJATURONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
May 1999

The purposes of this research were to determine and to compare various motivation to study of higher vocational students in commercial college, the Department of Vocational Education in Bangkok, in four aspects: personal reasons, obedient to others direction, improving occupation skill and improving cognitive interest, classified by subject divisions, sex and parents' occupations.

The data obtained in this study was from 340 higher vocational students, studying in commercial college the Department of Vocational Education, Bangkok, in 1998. Of these students, 149 were in Accounting, 27 in Secretarial, 116 and 48 in Marketing and Business Computer.

The rating scale questionnaires were used to collect data, where as the percentages, mean, standard deviation, t-test and F-test were used to analyze the data. In addition, the Scheffe's method was used to compare the average scores.

The findings were as follows:

1. The motivation to study was overall at a high level. The highest one was improving cognitive interest, followed by improving occupations, personal reasons and obedient to others direction, respectively.
2. Different studying program resulted in motivation with significant difference at the level of .05. Considering each aspect, there was significantly different at the level of .05.
3. According to sex, there was no significant difference. There was significantly different at the level of .05 in the aspect of obedient to others direction, but the others had no significant difference.
4. Different parents' occupations had no significant difference both overall and in each aspect.